

Közösségi Katalizátorok a Regeneratív Fejlődésért Útmutató és Tananyagok



Közösségi Katalizátorok a Regeneratív Fejlődésért Útmutató és Tananyagok



Közreműködők

Angol változat

Community Catalysts for Regenerative Development: Guidelines and Learning Materials
English Version 1.0 (July 2020)

Projektpartnerek

Profilantrop, Magyarország
Resilience.Earth, Spanyolország
Projecto Novas Descobertas w/Orla Design, Portugália
Palma Nana, Olaszország
Red de Transición, Spanyolország
Gaia Education, Egyesült Királyság

Írás és kivitelezés

Koordináció és szerkesztés: Profilantrop, Magyarország
1.-5. Fejezet, Bevezetés & Zárszó: Resilience.Earth, Spanyolország
6. Fejezet: Globális Indikátorok & FFC Kártyák: Gaia Education, Egyesült Királyság
7. Fejezet: WeLand Keretrendszer & Toolkit használati útmutató: Orla Design, Portugália
Történet: Palma Nana, Olaszország

Ábrák és grafikai tervezés

Grafikai tervezés és WeLand ábrák: Orla Design, Portugália, Gaia Education, Egyesült Királyság
Illusztráció a meséhez: Palma Nana, Olaszország
Guideline ábrák: Resilience.Earth, Spanyolország
FFC Kártyák: Gaia Education, Egyesült Királyság

Támogató

A projekt az Európai Unió ERASMUS+ programjának keretében, a Tempus Közalapítvány támogatásával valósult meg



Az Európai Unió
Erasmus+ programjának
társfinanszírozásával

Felelősségi nyilatkozat

Az Európai Bizottság támogatása ezen kiadvány elkészítéséhez nem jelenti a tartalom jóváhagyását, amely kizárólag a szerzők álláspontját tükrözi, valamint a Bizottság nem tehető felelőssé ezen információk bármilyen felhasználásáért.

Creative Commons Licenc

Nevezd meg! - Ne add el! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-NC-SA 4.0) Szabadon megoszthatod (másolhatod és terjesztheted a művet bármilyen módon vagy formában) és átdolgozhatod (származékos műveket hozhatsz létre, átalakíthatsz és új művekbe építhetsz be), de a létrejött művet ugyanilyen feltételekkel kell megosztanod, nem kerülhet kereskedelmi forgalomba és meg kell nevezned az eredeti szerzőt.



Tartalomjegyzék

Bevezetés	1
A történet: ‘Cataly a Hernyó kalandjai’	2
Elméleti keret: A Regeneratív Fejlődés Katalizálása	4
1 A paradigmaváltás	4
1.1 Az emberek fellázadnak	4
1.2 A Föld hív	8
2 A változó világ	12
2.1 A strukturális erőszak idejétmúlt	12
2.2 Semmi sem biztos, csak a bizonytalanság	14
2.3 Az emberek mégsem lusták	17
3 Az átalakulási folyamat	21
3.1 Minden változik, csak a változás állandó	21
3.2 Egy égbolt, sok horizont	23
4 A Kifejlődő Mintázatok	27
4.1 Minél nagyobb a vihar, annál fényesebb a szivárvány	27
4.2 A hely, a regeneráció forrása	29
5 A Közösségi Katalizátorok	31
5.1 A periférikus látás többet tartalmaz	31
6 A Globális Indikátorok	36
6.1 Az interkulturális párbeszéd hiányzó darabkája	36
7 WeLand – a hely értelmezése	37
7.1 A terek átalakítása helyekké	37
Toolkit Használati Útmutató	43
1. Guide Kártyák: Hogyan használjuk a Toolkit-et?	43
2. Toolkit Content: All Cards & Canvas	47
Zárszó	53
Irodalomjegyzék	54
Ábrák jegyzéke	56
Szójegyzék	57

Bevezetés

Ez az útmutató elméleti keretrendszerek leírásából és oktatóanyagokból áll össze. Ez a dokumentum az Erasmus+ projekt: Key Action 2 project #2018-2-HU01-KA205-048031 'Community Catalysts: Toolkit and Training for Regenerative Development Practitioners' eredménye.

Ezen útmutató a részvételi akciókutatás (RAK) során szerzett információkra épül, amelyet 4 perifériás európai biorégióban végeztünk: az Atlanti parti térségben, mediterrán szigeti és szárazföldi (hegyvidéki), illetve kontinentális síksági régiókban. A RAK folyamán az Egyesült Nemzetek által meghatározott 4 Fenntartható Fejlődési Cél (FFC 6, 13, 14, 15) vizsgáltuk a jelenlegi helyzet és célok eléréséhez használt helyi stratégiák feltérképezésére. A RAK jelentés kiegészíti ezt az útmutatót és együttesen a Községi Katalizátor Eszköztárhoz (Toolkit) kapcsolódnak. Ez egy olyan módszergyűjtemény, amely az egyes biorégiókban élő közösségeknek nyújt segítséget hatékony regenerációs fejlesztési terv és gyakorlat kidolgozásában.

Ez az útmutató – ahogyan ezen projekt más produktumai is – olyan csapat együttműködésének gyümölcse, amelyben kutatók, aktivisták, facilitátorok, és tanítók vesznek részt Magyarországról (Profilantrop Egyesület), Spanyolországból (Resilience Earth), Portugáliából (Projecto Novas Descoberta és Orla Design) és Olaszországból (Palma Nana), valamint két nemzetközi hálózat: a Gaia Education és a Red de Transition.

A Községi Katalizátorok a Regeneratív Fejlődésért projekt során olyan eredmények jöttek létre, amelyek összességükben egyaránt figyelembe veszik a Kéz, a Szív és a Fej igényeit, mindegyikük ezen tanulási folyamatok egyikére fókuszál. Így ez az Útmutató és az ezt megelőző RAK jelentés, a Fejet szólítja meg, azaz az intellektuális tanulási folyamatokat, elméleti keretrendszerek bemutatásával. A Toolkit (eszköztár) a Kézhez kapcsolódik, vagyis egy gyakorlatiasabb tanulási folyamatot aktivizál azáltal, hogy bemutat olyan eszközöket, melyeket a közösségek használhatnak és adaptálhatnak különböző szinteken és léptékben. Ami a Szívet illeti, meghívunk, kedves olvasó egy utazásra, hogy megismerd a változás történetét...

A történet: 'Cataly a Hernyó kalandjai'

„Ha ideérteztél hozzám, az azt jelenti, hogy egy nagyon különleges és fontos úton jársz.” mondta az élet nagy hálójának szövője. A kislány nem pontosan értette, hogy mit mond neki a hatalmas pók, de nem találta a megfelelő szavakat ahhoz, hogy bármit is kérdezzen. „Ha ide elértél, az azt jelenti, hogy nagyon jelentős harcot vívsz, és fel vagy készülve arra, hogy egy fontos történetet meghallgass, ami elkísér majd utadon.”

A kislány csak még jobban összezavarodott, de eltekintve a hatalmas, bámulatos nyolclábú lény iránt érzett csodálatától, tetszett is neki az ötlet, hogy meghallgassa a történetet és kényelmesen elhelyezkedett a nagy szövő árnyékában, aki beszélni kezdett.

„Egy darabka földön, közel az erdőhöz, élt egyszer egy kis hernyó, akit Catalynak hívtak. Cataly, a hernyó, mint ahogyan a többi hernyó is, pillangóvá változhatott volna, még ha ő ezt nem is tudta. A pillangók színes és törékeny lények, akik nagyon fontos szerepet töltenek be a beporzásban.

Ugyanott, ahol Cataly élt, élt egy nagyon sajátos légyfajta is. Ez a légyfajta kifejezetten mohó és kapzsi volt. Gyorsan szaporodott és szürke hálót kezdett el fonni minden köré, amihez csak hozzáért. A legyek leghőbb vágya az volt, hogy uralkodjanak a talaj birodalmán és az összes többi rovar felett (főként a beporzók felett). Ez a háborúnak és a biodiverzitás elvesztésének ideje volt Cataly hazájában. A szürke legyek irigykedtek minden más rovarra, főként azokra, amelyek látták a színeket, mivel ők csak fekete-fehérben szemlélhették a világot. Ezen a kis földdarabkán, ezek a hatalomra vágyó legyek határokat és falakat raktak, beborítva ragacsos szürke fonalaikkal mindenkit, aki az útjukba állt.

Sajnálatos módon (vagy épp szerencsére?!) a szürke legyeknek sikerült meggyőzniük az összes hernyót, hogy nekik is szürke legyekké kell változniuk, nem pedig pillangókká. A hernyókat rabszolgasorba hajtották, és megkövetelték tőlük a feltétel nélküli hűséget és imádatot. Már a hernyók is azt kívánták, hogy egy nap maguk is szürke legyek lehessenek, ők is fonhassák a szürke hálót, és ne őket fonják körbe szürke hálóval. Mind elfelejtették az igazi természetüket és már a színeket sem látták.

Pici lárva koruk óta megtanították őket, a talajt és az abból kinövő életet elpusztító legjobb módszerekre és arra is, hogyan kell mindenhová határokat és korlátokat építeni. A hernyók szomorúak, zavarodottak voltak, furán érezték magukat, és nem tudták, hogy miből fakadnak ezek az érzések. Valahol érezték, hogy olyasmit csinálnak, ami ellentétes a természetükkel. Életük ritka, boldog pillanatai azok voltak, amikor egy gyönyörűsége varázsszőnyeg, csupa színes mintával és két furcsa szemmel, csodálatos módon végiglebegett az égen. Ilyenkor a hernyók szívét elöntötte a béke, olyan érzés volt ez, mint mikor a lemenő napot nézzük.





Cataly, a hernyó okos volt és nagyon kíváncsi, érzékeny. Nem bírta elviselni a szagot, a ragacsot és a szomorúságot, amit a szürke legyek uralma teremtett. Sokszor nézett az ég felé, és várta, hogy a varázsszönyegek átsuhanjanak az égbolton. Egy nap úgy döntött, épít egy létrát, amivel közelebb kerülhet a repülő szönyegekhez, jobban láthatja vagy akár, meg is érintheti őket.

Ez nagyon nagy kihívás volt számára, sokszor újra és újra neki kellett veselkednie a munkának. Ám, végül is sikerrel járt. Megépítette a létrát, felmászott rajta egy nagy kőre, ez éppen a szürke legyek területén kívül esett, és a magasból meglátta az arcát annak, akiről így már tudta, hogy egy állat, akárcsak ő maga. Onnan a magasból körülnézett és úgy érezte, álmodik. Három horizontot látott: látta magát a kő tetején, szabadon és boldogan, látta hernyó társait rabszolgaságban élni, és látott, a leigázott birodalmon túl, egy teljesen új világot, ahol növények és állatok tökéletes harmóniában élnek. Nem akarta elhinni, hogy amit érez, az maga a boldogság!

„Ezen a ponton” - mondta az élet nagy szövője, mélyebb hangon - „a történet két irányba haladhat tovább”. A kislánynak elakadt a lélegzete, szóhoz sem juthatott, a pók már újra beszélni kezdett.

„A történet egyik lehetséges befejezése szerint, Cataly megijed és rosszul kezdi érezni magát, hiszen, még sosem nézett a világra ilyen magasról. Lábai remegnek, szédül és büntudatot érez, amiatt, hogy nincs ott lent a társaival a szürkességben, és nem segít nekik a napi feladatok ellátásában. Ennek hatására úgy dönt, hogy titokban tartja ezt a különleges pillanatot. Fél, hogy a többiek kinevetik boldogsága miatt és azt sem akarja, hogy a szürke legyek elpusztítsák a létrát, amit épített, vagy ami még rosszabb, megakadályozzák, hogy felmásszon a kőre. Így hát, visszatér társai közé, úgy tesz, mintha semmi különleges nem történt volna, és hernyó marad élete végéig.

A történet másik verziójában, Cataly úgy dönt, hogy még marad egy kicsit a kő tetején, átéli a nyugalom, a harmónia érzését a bensőjében. Miközben a csodálatos pillangók mintázatát figyeli, egyszerre csak gyönyörű és színpompás lesz a világ! Hirtelen mindent megért. Emlékezni kezd az őseire és rájön, hogy kivé kell válnia. Öröm és boldogság tölti el, muszáj mindezt megosztani társaival! Érti, közel az átalakulás pillanata, de tudja, hogy mielőtt ő maga átalakul pillangóvá, van még egy feladata: meg kell értetnie a többi hernyóval, hogy ha újra álmodni mernének, ők is beporzókká válhatnak és megmutathatnák igazi színeiket!

De, hogyan?

A szürke legyek uralmának megszüntetésével! Ehhez segítségül szolgálnak a gombák, némi sár és még egy fontos dolog, az eddig őket rabszolgasorban tartó szürke háló újszerű (innovatív) felhasználása.”

Miután az élet nagy szövője befejezte a történetet, percekig hallgattak. Ezután a kislány felállt, egy ideig a távolba révedt, látszott, hogy gondolkodik és próbálja szavakba önteni a szívében rejlő kérdést. A pók még azelőtt megválaszolta azt, hogy ő feltehetné volna.

„Kislányom” - mondta az élet nagy szövője - „sajnálom, de nem tudom neked megmondani, hogyan fog végződni a mi történetünk. Azt már tudjuk, hogy legyek, hernyók és beporzók léteznek, de az, hogy mivé alakulunk át, az leginkább azon a képességünkön múlik, hogy tudunk-e álmodni és persze, azon hogy van-e bátorságunk felébredni és cselekedni.”

Elméleti keret: A Regeneratív Fejlődés Katalizálása

1 A paradigmaváltás

1.1 Az emberek felláznak

A Községi Katalizátorok Projektet helyi és nemzetközi aktivisták hálózata hozta létre azzal a szándékkal, hogy hozzájáruljon a régi paradigmából az újba való globális átmenethez, a Szintagma kifejlesztésével, amely az új paradigma kialakuló struktúrája. Fő célunk a vidéki települések átalakításának katalizálása, mivel ezek a közösségek a paradigmaváltás éllovasai.

A világ minden részén élő őslakos közösségek, nemzetek hagyományos tudásának részét képezi a világ egységének, a nagy „egésznek” megértése, mégis először alig több mint fél évszázaddal ezelőtt jelent meg a nem őslakos kultúrákban. Az őslakosok vénei és a nyugati filozófusok beszéltek és írtak erről a tudásról, többek között Vandana Shiva, Rigoberta Menchu, Raimon Pannikar, Satish Kumar és a Dalai Láma. Ezt a kialakuló új paradigmát sokféle módon fogalmazták meg: az elkülönülésből az egységbe, a non-dualitásba, kultúrák közötti párbeszéd, vagy más olyan kifejezések, amelyek a széttöredezett világtól a rendszerszemlélet felé vezetnek.

Ez a paradigma sok civilizáció alapja volt a történelem során, melyek mindegyike sajátos prizmán át tekintett a világra. A globalizációs folyamat révén nyilvánvalóvá vált a kultúrák közötti szélesebb párbeszéd szükségessége, mivel világszerte a közösségek Kozmovíziói (Pannikar) széttöredezett látképet mutattak, egy-egy részét képezve csupán, annak az átfogó rendszernek, amelybe mindannyian betagozódunk, azaz a Földnek. Mostanáig a globalizációs folyamat regionális perspektívák ezreit gyarmatosította és nyelte el. Napjainkban a mi nemzedékünk a globális kultúrák közötti párbeszéd kihívásával néz szembe az Egész komplexebb megértése érdekében, amelyet a Föld teljes területén a különféle regionális perspektívák sokszínűsége táplál.

Szerte a világban vidéki közösségekben, önkormányzatokban és területeken emberek ezrei használják az ősi tudásokat és a kortárs ismereteket.

A Community Catalysts projekt csapata egy új paradigma, a világról alkotott új kép (Kosmovision) felé való elmozduláshoz kíván hozzájárulni, amely a globalizációs folyamattól eltérő irányba halad.

Az Egész ilyen felfogásaa világ minden részén élő őslakos közösségek, nemzetek hagyományos tudásainak szerves részét képezi, ám először alig fél évszázaddal ezelőtt jelent meg a nem őslakos kultúrákban. Az őslakosok vénei és a nyugati filozófusok

beszéltek és írtak erről a tudásról.

A kialakuló új paradigmát sokféle módon fogalmazták meg: az elkülönülésből az egységbe, a non-dualitásba, kultúrák közötti párbeszéd, vagy más olyan kifejezések, amelyek a széttöredezett világtól a rendszerszemlélet felé vezetnek.

Az új globális paradigma születése látványosan az 1960-as évek forradalmaival kezdődött, amelyek a tömegmozgalmak jó példái. Az 1990-es évekig azonban nem volt elegendő regeneratív lendület a Szintagma kifejlesztésének megkezdéséhez, amely struktúrát és rezilienciát adhatna ennek a paradigmának. Egyes szerzők rámutattak, hogy ez a fordulópont az 1994-ben történt Zapatista felkelésnek (El Levantamiento Zapatista) köszönhető. Ez volt az első alkalom, amikor egy őslakos nemzet fellázadt a globalizációból fakadó elnyomás ellen, és visszaszerezte a méltóságot és a szabadságot a Földön élő összes őslakos nemzet számára. Ez egy globális szolidaritási mozgalom kezdetét jelentette, amelynek célja: alternatíva megteremtése a fennálló rendszerrel szemben. Ezek voltak az első lépések, amelyek a kialakuló Szintagma fejlődéséhez vezettek.

Ezt számos globális „összejövetel” követte, mint például a seattle-i csata (Battle of Seattle) 1999-ben, a 2000-es prágai forradalom (Revolution in Prague), a 2001-es Genovai G8 csúcstalálkozó vagy a Porto Alegre-i társadalmi csúcstalálkozó. Ezeket a nemzetközi demonstrációkat együttesen globalizációellenes mozgalomnak minősítették, bár valójában nem a globalizáció ellen szóltak, hanem inkább a globalizációnak olyan újfajta felfogását hirdették, amely az együttműködésre, a szolidaritásra és a fenntarthatóságra épül. Az elmúlt két évtizedben olyan globális megmozdulásokat láthattunk, mint például az iraki háború elleni tüntetések, az Arab Tavasz mozgalom, az Occupy mozgalom, a Movimiento 15M támogatása. Jelenleg annak a közepén találjuk magunkat, amit Manuel Castells (a Berkeley Egyetem világhírű szociológusa) a liberális demokrácia elleni globális társadalmi robbanásoknak nevez.

Az elmúlt évben ezek a globális társadalmi robbanások drámai módon megsokszorozódtak. Ázsiában a Kasmírban zajló gyarmatosítási konfliktus mellett, Hongkongban hangos tüntetések szemtanúi lehettünk a kínai kontinentális uralom ellen, Kazahsztánban pedig ezer embert tartóztattak le hasonló jellegű tüntetések során. A Közel-Keleten az iraki tüntetők halálos áldozatainak száma több mint 400-ra emelkedett, és az alapvető áruk árának emelkedése miatt Libanon-szerte jelentős tüntetések robbantak ki. A tüntetések és a fegyveres lázadás Kurdisztánban jelentősen eszkalálódott. És Afganisztánban továbbra is uralkodik az erőszak az instabil állapotok miatt.

Nyugatabbra tekintve azt láttuk, hogy az argeliai tömeges tüntetések miként kényszerítették ki Abdelaziz Bouteflika elnök lemondását, és Szudánban hasonlóképpen a tüntetők az elmúlt évben Omar al Bashir elnököt eltávolították az elnökségből. Ha tovább haladunk még nyugatabbra az Amerikai kontinens felé, láthattuk az erőszakos jobboldali puccsot a bolíviai Evo Morales ellen, akit szervezett őslakos mozgalom támadott meg, miközben Chilében több mint 20 tüntetőt öltek meg a rendőrséggel való összecsapások során. Tanúi vagyunk a Jair

Bolsonaro ellen Brazíliában zajló tiltakozásoknak és a Kolumbiában zajló hatalmas általános sztrájkoknak is. Emellett az USA-ban és Kanadában egyre szaporodnak az őslakosok által vezetett tiltakozások a vízjogokkal, a földjogokkal, az egészségüggyel és az oktatással kapcsolatosan.

Végül Európában is egyre forrósodik a helyzet. Katalónia továbbra is a nemzeti tiltakozások epicentruma, mivel a lakosság 2017-ben megszavazta a függetlenséget. Az emberek Franciaországban gazdasági igazságosságot követelnek a szegény munkásosztály számára, és Olaszországban összecsapások zajlanak a szélsőjobb oldali vezető Matteo Salvini ellen. És természetesen nem szabad elfelejtenünk az „éghajlati igazságosság” globális tiltakozásait, és különösen az Extinction Rebellion mozgalmat és az állampolgári akciókat, a madridi éghajlati csúcstalálkozón. Feminista szempontból a #metoo mozgalom futótűzként terjedt 2018-ban és 2019-ben, a női mozgalmak Indiában és egyes latin-amerikai országokban jelentős társadalmi és politikai erőre tettek szert.

Az emberek szerte a világon hangosan követelik a társadalmi és ökológiai igazságosságot.

Az 1960-as évek forradalmaival kezdetét veszi egy visszafordíthatatlan paradigmaváltás aminek kiinduló pontját a 90-es években indult Zapatista felkelés jelezte. Ez volt az első alkalom, amikor egy őslakos nemzet felszólalt a globalizációs folyamat elnyomása ellen, visszanyerve minden őslakos nemzet méltóságát és szabadságát.

Azóta egy piros fonállal összeköthetjük a különböző megmozdulásokat a világ minden tájáról: elsőként az ú.n.anti-globalizációs mozgalom, amely a globalizáció olyan alapelveken történő megközelítését ösztönzi, mint az együttműködés, a szolidaritás és a fenntarthatóság. A zsinór ezután továbbkerül a háborúellenes mozgalmakhoz és az arab tavaszhoz, hogy aztán az Occupy mozgalom tereihez jussunk.

Manuel Castells (a Berkeley Egyetem világhírű szociológusa) ezt a jelenséget a liberális demokrácia elleni globális társadalmi robbanásokként írta le.

Az elmúlt évben ezek a globális társadalmi robbanások drámai módon megsokszorozódtak, és ezt a világ sok részén egyre növekvő szisztematikus globális válság kísérte.

A globális bomlasztó folyamatok felgyorsulnak, amit egyre növekvő globális rendszerszintű válság kísér, amely hatással van gazdaságunkra, energia- és vízhiányt okoz, több millió embert

migrációra kényszerít, megváltoztatja az éghajlatot, és rombolja a Föld ökoszisztémáinak nagy részét.

Az általunk ismert globális birodalom alkonyát éljük, ugyanakkor tanúi és alakítói vagyunk az új paradigmából kiinduló új javaslatok létrehozásának. Egy főnix-folyamaton megyünk keresztül, amelyben a régi paradigma válsága táplálja egy új paradigma megjelenését.

A régi paradigma válsága táplálja egy új megjelenését.

A kiindulópont itt „glokális”, helyben gyökerező és globálisan tudatos. A cél a helyi közösségek globális szolidaritási hálózatának felépítése, amely összetett, ellenálló és tudatos Föld-központú globális társadalmat eredményez.

A Szintagmának, az új paradigma helyi struktúráinak felépítéséhez, a helyi szervezetek és intézmények sikerrel használhatják ezt az Útmutatót, illetve a projekt során létrehozott Toolkitet (Eszközkészletet) amely egy sor gyakorlati módszert, keretrendszert és gyakorlatot tartalmaz.

A cél: autonóm együttműködésen (Negri) vagy kölcsönös függetlenségen (Pannikar) alapuló hálózat létrehozása, a helyi identitásukban erős vidéki közösségek és önkormányzatok részvételével, amely pozitív hatást gyakorol a társadalomra és a bioszférára, miközben a világon élő többi közösséggel is kapcsolatba lép.

Ezt a folyamatot úgy értelmezzük, mint a globális és lokális bináris perspektívák ellentétének feloldását a „Glokalitás” fogalmában. Ebből az összeegyeztetési folyamatból fakad a helyi közösségek globális szolidaritási hálózata, melyek kezdenek részt venni a folyamatban lévő kultúrák közötti párbeszédben. Ez összetett, reziliens és tudatos Föld-központú globális társadalmat eredményez.

A Toolkit egy sor olyan gyakorlati módszert, keretrendszert és gyakorlatot mutat be, amelyek segítenek a helyi intézményeknek és szervezeteknek a Szintagma sajátos kifejezéseinek megteremtésében. Ez az eszközkészlet helyi identitásukban gyökerezik, és pozitív hatást gyakorol a társadalomra, a bioszférára, miközben hálózatba lép más közösségekkel a világon. Az ilyen típusú hálózatra autonóm együttműködésként (Toni Negri és Micheal Hardt) vagy kölcsönös függetlenségként (Pannikar) tekinthetünk.

A vidéki önkormányzatok és közösségek központi szerepet játszanak ebben a paradigmaváltási folyamatban. A globalizáció jelensége a hierarchikus struktúrákat helyezte a középpontba az egész világon, ami bomlasztó hatással volt a Föld szinte minden ökoszisztémájára. Bebizonyosodott azonban, hogy a kisebb közösségek gyorsabban képesek manőverezni, a változásokra reagálni és ezért reziliensebbek. Ezenkívül a helyi közösségek alacsonyabb

kockázat mellett képesek kipróbálni és tesztelni az alternatív fejlesztési modelleket. Ez az átmenet a tömeg és a sokaság között, ahol a tömeget vezetők vezetik, a sokaság pedig egy decentralizált mozgalom, plurális változó vezetéssel (Toni Negri és Michael Hardt). Végül pedig, amikor a magasabb szintek helyett helyi szinten történik a döntéshozatal, ezzel nő a vidéki közösségek emancipációja, sokfélesége és vezető szerepe a globális világban.

1.2 A Föld hív

Egyes szerzők, mint például Yuval Noah Harari rámutattak, hogy a nagy történelmi ciklus kezdete, amely a globális társadalmat ebbe a mostani állapotába eljuttatta, körülbelül 10 000 évvel ezelőtt kezdődött, a mezőgazdasági forradalommal. Ettől számítva másképp kezdtünk viszonyulni a Földhöz, és egyúttal elindítottunk egy gyarmatosítási folyamatot is, amely az ellenőrzésen és letelepedésen alapult. A termelés gépesítésére alapuló, 1700-as évekbeli első ipari forradalom az emberi népesség gyorsuló mértékű növekedését ösztönözte, ezt követte a tömegtermelés második ipari forradalma a 20. század elején, és végül a digitális korszak harmadik ipari forradalma, amelyek szintén a népesség számának jelentős növekedését eredményezték. Ezek a forradalmak jelzik a kizsákmányoláson és pazarláson alapuló fejlesztési modell útját, olyan súlyos geológiai hatást váltva ki, hogy most egy új geológiai korszak kezdetén vagyunk, melyet Antropocén néven ismerünk.

A modern nyugati világban, nem számítva a korábbi, őslakosok általi megnyilatkozásokat, Rachel Carson volt az első, aki az ökológiai válság szélén álló emberiség miatt, felemelte a hangját. Az 1962-ben írt „Csendes tavasz” című könyve, mely a zöld forradalomról és a rovarirtó szerek használatának, a biológiai sokféleségre gyakorolt hatásáról szól, alapos kutatás eredménye volt.

Olyan helyzetben vagyunk, melyben új nevet kell adni annak a geológiai korszaknak, amelyben élünk, hogy kihangsúlyozzuk az emberi hatást: az antropocén az a korszak, amelyben a bolygó összes fő morfológiai és geológiai átalakulása az embernek köszönhető.

A termőföld fölötti kontroll folyamata a mezőgazdasági forradalomra vezethető vissza; az ipari forradalmak ezután utat nyitottak a kizsákmányoláson és pazarláson alapuló fejlesztési modellnek.

Az 1960-as évek óta az emberek szerte a világon ökológiai válságról beszélnek, kezdjük megérteni, hogy hatással vagyunk a Földre, mint egészre.

Körülbelül ugyanebben az időben James Lovelock észlelte a CFC-k (üvegházhatást kiváltó gázok) széles körű jelenlétét a légkörben, amelyek veszélyeztetik az ózonréteg stabilitását. Ez volt az első alkalom, amikor fajként megértettük, van képességünk ahhoz, hogy befolyásoljuk a

Földet, mint egészet, különös tekintettel annak légkörére. A jelenlegi helyzettől eltérően azonban, a CFC válságnak nagyon világos forrásai voltak, és ezért elég könnyű volt azt kezelni. Nem sokkal később, a neves mikrobiológus Lynn Margulis közreműködésével Lovelock megalkotta a Gaia hipotézist. Évek múltán ez az erőfeszítés vezetett a Gaia Elmélet létrejöttéhez, amelyet az új tudomány, egy holisztikusabb és integrálabb, a rendszerszemléletű világképre épülő megközelítés kezdeteként azonosíthatunk.

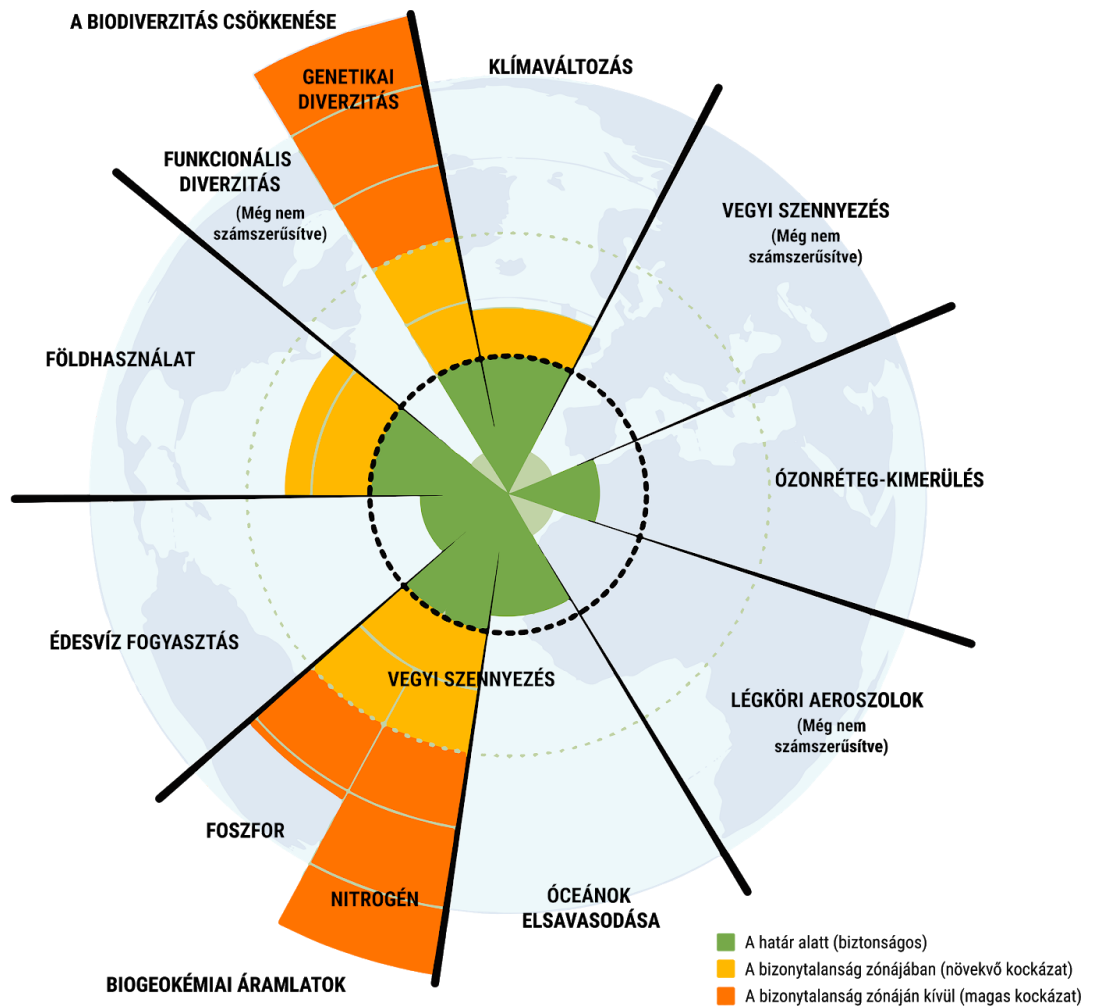
A Gaia hipotézist, amelyet James Lovelock és Lynn Margulis a 70-es évek végén mutatott be, tekinthetjük egy új tudomány, a dolgok újfajta megfigyelésének kezdeteként. A Gaia hipotézis mérföldkő a paradigmaváltás szempontjából mert holisztikusabb és integráltabb, a rendszerszemléletű világképre épülő megközelítést kínál.

Ugyanakkor a világ még mindig a régi paradigma keretei között fejlődött, és elérte azt a pontot, ahol 1992-ben szükségessé vált a Fenntartható Fejlődésről szóló csúcstalálkozó megszervezése. A Millenniumi Fejlődési Célok a csúcstalálkozón merültek fel, és meglehetősen sikeresen teljesültek, különös tekintettel a szegénység, a várható élettartam és az iskolai végzettség mutatóira.

Sajnos ez káros hatással volt az ökológiai stabilitásra, amelyet a Bolygónk Határai koncepció fogalmaz meg. Végül, a 2016. évi Párizsi Megállapodás jogilag kötelezi a nemzeteket arra, hogy a globális felmelegedést 2 Celsius fok alatt tartsák, megcélózva a 1,5 Celsius fokot.

Azóta olyan szerzők, mint Fritjof Capra, Humberto Maturana, Francisco Varela, Ken Wilber és még sokan mások, rendszerszintű modelleket dolgoztak ki, amelyek kellően komplexek ahhoz, hogy a felmerülő új kihívásokat kezelni tudják. Ugyanakkor a világ még mindig a régi paradigma keretei között fejlődött, és elérte azt a pontot, ahol 1992-ben szükségessé vált a Fenntartható Fejlődésről szóló csúcstalálkozó megszervezése. A Rio de Janeirobán tartott csúcstalálkozó volt az első nemzetközi találkozó, amelyen a globális ökológiai kihívásokkal foglalkoztak. A csúcstalálkozón számos globális javaslat merült fel, köztük az Agenda 21 és a Millenniumi Fejlesztési Célok. Ezeknek a céloknak köszönhetően többek közt a szegénység, a várható élettartam és az iskolai végzettség három olyan mutató, amely meglehetősen sikeresen javult. A probléma az, hogy ezt a nagy sikert az ökológiai stabilitás hátrányára érték el, amelyet a Bolygónk Határainak (BH) fogalma fejez ki. Ezért a 2015-ben New Yorkban tartott ENSZ Fenntartható Fejlődési Csúcstalálkozón bemutatták a Fenntartható Fejlődési Célokat (FFC). Az FFC-k nemzetközi eszközként szolgál a globális rendszerszintű válság leküzdésében, melynek kifejlesztésében sokan vettek részt a világ minden részéről. Az FFC megállapodás egyike a két legfontosabb nemzetközi megállapodásnak, amelynek célja, hogy megállítsa az emberiség küszöbön álló potenciális összeomlását, amire 180 ország 23 000 tudósa figyelmeztet, akik a

Figyelmeztetés az Emberiségnek című dokumentumot jegyzik. A második a 2016. évi Párizsi Megállapodás volt, amely jogilag kötelezi a nemzeteket arra, hogy a globális felmelegedést 2 Celsius fok alatt tartsák, 1,5 Celsius fok elérésére törekedve.



1. ábra: A Bolygók Határainak bioszféra integritása (Rockström, 2017)

Johan Rockström, a Stockholm Resilience Center korábbi igazgatója tette közzé a kilenc fő bolygóhatárt: éghajlatváltozás, új vegyi anyagok, sztratoszférikus ózon-lebontás, légköri aeroszol terhelés, az óceánok savasodása, biogeochemiai áramlások, édesvíz-felhasználás, a földhasználat rendszereinek változása és a bioszféra integritása. Ezen határok közül három már most is kiegyensúlyozatlan és kritikus állapotban van, és ha továbbra is a régi paradigma keretrendszerén belül törekszünk ezek fejlesztésére, akkor a bolygó határait annyira túlfeszítjük,

hogy onnan már nem lehet visszafordulni. Fontos megérteni, hogy az új paradigmának össze kell hangolnia a társadalmi igazságosságot és a jólétet, az ökológiai regenerációval.

A Stockholm Resilience Centre fontos dologra hívja fel a figyelmet: ha továbbra is a régi paradigma keretrendszerén belül törekszünk a fejlődésre, akkor a bolygó határait annyira túlfeszítjük, hogy onnan már nem lehet visszafordulni. Az új paradigmának össze kell hangolnia a társadalmi igazságosságot és a jólétet, a regenerációval.

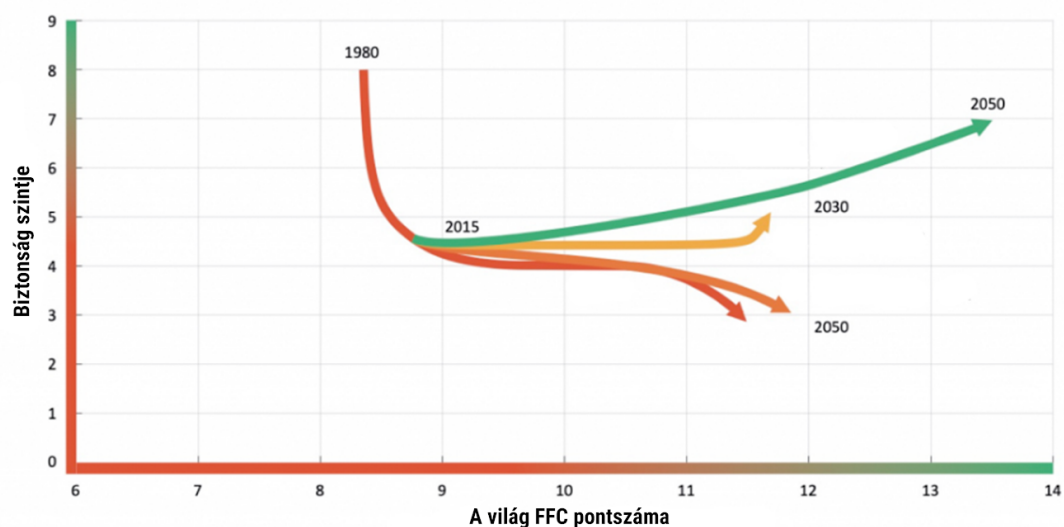
Az FFC-ket és a bolygóhatárokat ötvöző digitális analitikai modell révén a Stockholm Resilience Centre arra a következtetésre jutott, hogy az FFC-k és a Bolygó Határai által előírtak nem valósíthatók meg egyszerre.

Ezért radikális „bomlasztó” lépésekre van szükségünk a célok eléréséhez, valamint egy új, regeneratív és méltányos fejlesztési modell megvalósításához.

A Stockholm Resilience Centre-nek sikerült létrehozni egy digitális analitikai modellt is, amely képes elemezni az FFC-k és a bolygóhatárok (BH) közötti kapcsolatot, ami egy csodálatos lépés a felé, hogy kezelhessük az emberi globális hatásokat a Földön. A modell eredményeiből az a következtetés vonható le, hogy a hagyományos módokon keresztül nem lehetséges az FFC-k és a BH egyidejű megvalósítása. Rockström azt állítja, hogy ezen a ponton radikális „bomlasztó” lépésekre van szükség, és ezért öt kulcsfontosságú beavatkozási pontot javasol:

- a megújuló energia gyors fejlesztése
- a fenntartható élelmiszerláncok erősítése
- új fejlesztési modellek a szegényebb országokban
- egyenlőtlenségek aktív csökkentése
- befektetés a mindenki számára hozzáférhető oktatásba, a nemek közötti egyenlőségbe, az egészségügybe és a családtervezésbe

Ezzel a megközelítéssel még mindig van lehetőségünk a sikerre és 2030-ig elérhetjük az FFC-ket és 2050-ig a BH-t, miközben jobb és teljesen regenerált bolygón élünk, azt a jövő nemzedékek számára hátrahagyva. Sok szerző, mint például Lovelock és Rockström, a globális válságban rejtőző lehetőségekről beszél, mivel ez egy új paradigma felé vezethet az emberek Földön betöltött szerepét illetően, és ezáltal egy új, regeneratív és méltányos fejlesztési modell felé.



2. ábra: A fenntartható fejlődési célok és a Bolygónk Határai közötti összefüggés (Rockström, 2017)

2 A változó világ

2.1 A strukturális erőszak idejétmúlt

Rendszerszemléletű megközelítésből egy VUCA-világot tapasztalunk meg (angol betűszó: Volatility = változékonyság, Uncertainty = bizonytalanság, Complexity = komplexitás, Ambiguity = kétértelműség). Ez a kontextus a globalizációból és a strukturális erőszakból ered. Ez egy olyan globális birodalmat hozott létre, amely mélyen átalakította kultúránkat, illetve a világ és önmagunk megértését.

Miközben a kormányok és a nemzetközi szövetségek állandó háborúval reagálnak a felkelésekre, a Globális Birodalom a „Pax Imperi” stratégiájával dolgozik: a globalizált törvények, oktatás, média, munka és nemzetbiztonság rákényszerítése a tömegekre. Ez egy olyan gyarmatosítási folyamat, amely annyira integrálódott a kultúránkba, hogy még ha a birodalmat kritizáljuk is, azt is ebből az imperialista szemszögből végezzük. .

Ez lehetetlenné teszi, hogy visszatérjünk egy preimperialista világba. Az egyetlen lehetséges irány előrefelé van (Yuval Noah Harari, 2011), szem előtt tartva, hogy az igazságtalan rendszerek kezelésének leghatékonyabb módja az, hogy elavulttá tesszük őket (Frederic Laloux, 2016).

A Toolkit (eszközkészlet) célja, hogy elősegítse egy regeneratív és méltányos rendszer közös létrehozásának folyamatát, amely

elavulttá teszi a strukturális erőszakot. Ez egy megbékélési folyamat, amely magában foglalja módszerek megtanulását és felkutatását a változások és a konfliktusok kezelésére, annak érdekében, hogy a társadalom alkalmazkodóbbá és ellenállóbbá váljon (Jean Paul Lederach).

A projekt elméleti alapjai rendszerelméleten alapulnak, ezért a globális kontextust VUCA-ként kezelik (lásd az 3.-as és 4.-es ábrát). A VUCA kontextus két fő erőből áll, amelyek fenntartják világunk domináns paradigmáját. Ez a két erő a globalizáció és a strukturális erőszak.

1. A globalizáció, amely megváltoztatja az országok kultúráját, politikáját és általános fejlődését, átalakítva a világot globális nemzetté.
2. Strukturális erőszak, amely hajtóereje a különféle kultúrák gyarmatosításának és homogenizálásának. Főbb jellemzői a centralizációs és kitermelési folyamatok.

A globalizáció egy globális birodalmat hozott létre, amely mélyen átalakította kultúránkat, a világ és önmagunk megértését, miközben elpusztította történelmünk fontos részeit, valamint a kulturális és természeti sokféleség kulcsfontosságú kifejeződéseit.

Egy jó példa erre a jelenségre a különbség, ahogy a hatalmon lévő kormányok, illetve a Globális Birodalom reagál a felkelésekre és mozgalmakra. A nemzetközi szövetségek válasza: az állandó háború a regionális felkelésekkel szemben, mint Irakban és Bolíviában. Ezek a nemzetközi szövetségek megpróbálják kiküszöbölni ezeket a zavargásokat a kulturális, strukturális és közvetlen erőszak különböző taktikáin keresztül, az értékek létrehozásától kezdve, a politikai lejárataison keresztül, a katonai műveletekig.

A játékszabályok megváltoznak, amikor nemzeti szintről nemzetközi szintre váltjuk a fókuszunk. A Globális Birodalom a globális mozgalmakat, mint például az Arab Tavaszt és a Klímaváltozás elleni mozgalmat a lényege elleni lázadásnak tekinti; gyakorlatilag minden ellen, amit a globalizáció jelent. A Globális Birodalom válasza azonban nem a háború, hanem a Pax Romana, amely a globalizált törvények, oktatás, a média, a munka és a nemzetbiztonság rákényszerítése a tömegekre. A pax romana fogalmát Antonio Negri és Micheal Hardt aktualizálta Pax Imperi néven (Negri, 2005). Ez egy olyan gyarmatosítási folyamatra utal, amely annyira integrálódott a kultúránkba, hogy még amikor magát a birodalmat kritizáljuk, azt is imperialista szempontból tesszük. Nincs visszatérés az imperializmus előtti világhoz. Az egyetlen lehetséges irány előre felé van (Yuval Noah Harari, 2011), szem előtt tartva, hogy az igazságtalan rendszerek kezelésére a leghatékonyabb mód az, ha elavulttá tesszük azokat (Frederic Laloux, 2016). A Toolkitnek a célja pontosan ez: egy regeneratív és méltányos berendezkedés létrehozása, amely elavulttá teszi a strukturális erőszakot.

A kulturális erőszak az emberi képzelet globalizációja során jön létre, annak érdekében, hogy az megfeleljen a globális birodalom céljának. Ez az erőszak olyan struktúrákban valósult meg, mint az intézmények, a gazdaság, a törvények de még az építészet, a mezőgazdaság és egyéb

emberi törekvések is. Ezt az erőszakot, amely a kultúrát és a társadalmat alátámasztja, strukturális erőszaknak (Johan Galtung) nevezzük. A helyzet kezelése érdekében erőszakmentességen alapuló megbékélési folyamatra van szükség. Egy ilyen megbékélési folyamat párbeszédet igényel a, vélhetően, ellentétes álláspontok között, amelyek által új egységesítő javaslatok merülnek fel és kerülnek bevezetésre. A megbékélés magában foglalja a tanulást ill. a változás és konfliktusok kezelésére alkalmazható új módszerek kidolgozását, annak érdekében, hogy a társadalom alkalmazkodóbbá és ellenállóbbá váljon (Jean Paul Lederach).

2.2 Semmi sem biztos, csak a bizonytalanság

A globalizáció és a strukturális erőszak a globális közösségben rendszerszintű zavarokat okoz. A sokféleség elvesztése, a gyorsabb és egyre erősebb globális folyamatokhoz való alkalmazkodás destabilizálja a helyi, a természeti és társadalmi ökoszisztémákat, és Ennek a következményei állítják elő a VUCA-környezetet, melyet az alábbiakban fejtünk ki bővebben:



3. ábra: VUCA kontextus tengelyek mentén elrendezett rácsa (Resilience.Earth, 2018)

A változás üteme növekszik, és a VUCA-kontextus nem egy ideiglenes állomás. Velünk fog maradni. A globális kultúra összetettebb, mint valaha, és a múlt fogalmai ma már nem érvényesek. Új fogalmakra és szavakra van szükségünk, amelyekkel megfogalmazható a

komplexitás. A hatalmi pozíciókban lévők érdekeit védő kulturális és strukturális erőszakból, a változásokkal szembeni ellenállás fakad és mindez a demokrácia válságához vezet.

A globalizációnak és a strukturális erőszaknak kettős hatása van:

- *a VUCA-környezet előállítása*
- *globális rendszerszintű válság előidézése*

Ez szükségessé teszi a közösségek egymástól „kölcsonösen független” világméretű hálózatának meglétét (Panikkar, 2003), mely egységbe fonja a helyi közösségeket, miközben táplálja sajátos, egyedi, helyi kapcsolatukat a tájjal, amelyben élnek. Ez, a paradigmaticus erők változását is magában foglalja, amelynek jegyében a vezetés a helyi szintből indul ki, nem pedig a nemzetközi politikából. Ezért a globális hálózat hajtóerejének a közös kihívások elismeréséből kell fakadnia – ami magában foglalja a bioregionális koordináció szükségességét – és nem a patriarchális kultúra érdekeiből, mely bizalmatlanságra és félelemre épül.

Fontos, hogy úgy tekintsünk a demokráciára, mint folyamatra, nem pedig mint egy államformára. A döntéshozatali struktúra változott a történelem során, és ismét változik, egy összetettebb, nyitottabb és decentralizáltabb rendszer felé haladva. Az információs korszak (Manuel Castells) nyilvánvalóan megváltoztatta a játékszabályokat. Manapság senki sem nyilváníthatja magáénak az igazság monopóliumát, ami új szabályokat teremt, de egyúttal információ-túlterhelést is. Mindezek újrakonfigurálják a hatalmi meg a kiváltsági viszonyokat és teret engednek az önálló érdekérvényesítésnek, a társadalom minden szintjén. A birodalom azt magyarázza, hogy a képviselői demokrácia az emberek számára kialakított kormányzati rendszer, de amint azt Mihail Bakunyin, majd két évszázaddal ezelőtt éleslátóan megfogalmazta: ha az embereket bottal verik, nem lesznek sokkal boldogabbak attól, ha azt a „Nép Botjának” hívják.

	Mihez kapcsolódik?	Mit okoz?	Hogyan kezelhető?
Változékonny (Volatile) 	A változás mértéke	A rend felborulása, zavar	Változáselméletek Cél
Bizonytalan (Uncertain) 	Előreláthatatlan következmények	Információs túlterhelés	Nagy hatóerejű beavatkozási pontok Stratégia
Összetett (Complex) 	Sokrétű döntési szempontok	Akadályok a döntéshozatalban	"Kölcsönös függetlenség" Átláthatóság
Kétértelmű (Ambiguous) 	Nem látható tisztán a jelentés	Szétszórtság	Mintázatok elemzése Rendszer-gondolkodás

Tartalom és elrendezés a Resilience Earth által strukturálva

4. ábra: VUCA kontextus áttekintő táblázata (Resilience.Earth, 2018)

A globalizáció és strukturális erőszak erőinek komoly hatásai vannak, nevezetesen maga a globális rendszerszintű válság. Ezt a válságot úgy is meghatározhatjuk, mint egyazon prizma különböző felszíneit: energiaválság, ökológiai válság, klímavész helyzet, humanitárius válság, migrációs válság, élelmiszer válság és gazdasági válság. Ebben az összetett válságban a zavar fő oka a globalizáló viszonyok gyarmatosító hatása, szemben a kultúrák közötti párbeszéddel (Raimon Pannikar) és az emancipációs mozgalommal (David Henry Thoreau).

Ez teszi szükségessé az egymástól „kölcsönösen független” közösségek világméretű hálózatának létrejöttét (Pannikar, 2003), hogy egységbe fonják a közösségeket, miközben táplálják sajátos helyi kapcsolataikat a környezetükkel. Ez egyúttal magában foglal egy paradigmaváltást, melyben a vezető szerep a helyi szintből ered és nem a nemzetközi szabályozásból.

Ezért a globális hálózat mozgatórugójának a közös kihívások elismeréséből kell származnia – ami magában foglalja a bioregionális koordináció szükségességét –, és nem a bizalmatlan és félelemtel patriarchális kultúra érdekeiből.

2.3 Az emberek mégsem lusták

Mi dönthetünk arról, hogy hogyan értelmezzük mások cselekedeteit és szándékait:

- Az X elmélet a leggyakoribb látásmód, mely szerint „az emberek lusták és nem érdekli őket semmi”. Ezt képviselik az ellenőrzésen alapuló hagyományos hierarchikus rendszerek;
- Az Y elmélet a bizalmon alapuló szervezési rendszert jelenti;
- A Z elmélet az önmegvalósításról elmélkedik, ösztönzi adaptációs képességeinket és a közösségek ellenálló képességét

Az X elmélet és az Y elmélet klasszikus analógiája, amelyet Douglas McGregor az MIT-ről alkotott meg (Gannon és Boguszak, 2013), a szintagma fejlődésének korai kifejeződése, és segít megérteni ezt a kialakulóban lévő paradigmaticus jelenséget, a helyi közösség szintjén is. Ezek az elméletek azokon a feltételezéseken alapulnak, amelyeket egy rendszer a tagjairól gondol. Az X elmélet a kontrollon alapuló hagyományos hierarchikus rendszereket képviseli, az Y elmélet éppen ellenkezőleg, a bizalmon alapuló modern szervezeti rendszerek sajátja. Az X elmélet közösségi verziója uralja a helyi és a nemzetközi politikát, és ez generálja a rendszerszintű válsághelyzetet. Ezzel szemben az Y elmélet alkalmazása lehetővé tenné számunkra, hogy sokszínűbb változásokat generáljunk és felgyorsítsunk. Ha meg akarjuk haladni az Y elméletet, Abraham Maslow Z elméletét vehetjük alapul, amelynek az önmegvalósítás a fő sarokköve. A Z elmélet alkalmazásával növelnénk a közösségek alkalmazkodóképességét és ellenálló képességét. Ez, cserébe a globális szintű változások létrejöttét katalizálva, erősítheti a bolygónkat fenyegető válság kezelését és egyúttal növelheti jövőbeni képességünket az interkulturális, bolygóméretű társadalom létrehozására.

Douglas McGregor X és Y elmélete		Abraham Maslow Z elmélete
X elmélet	Y elmélet	Z elmélet
Az emberek lusták	Az emberek szorgalmasak és el akarják foglalni magukat	Az emberek állhatatosan dolgoznak egy közösségi célért
Az emberek kerülnek a felelősségvállalást	Az emberek kihívásokra és felelősségre vágnak	Az emberek személyes fejlődést, kollektív felelősségeket és kihívásokat keresnek
Az embereket ellenőrizni kell	Az emberek önmotiváltak és képesek saját magukat irányítani	Az emberek önmotiváltak és tudják saját magukat és a közösségüket irányítani
Az emberek naivak és nem kezdeményezők	Az emberek kreatívak és hozzáértők	Az emberek kreatívak és hozzáértők, amikor a közös célért dolgoznak
Az emberek nem tudnak elköteleződni	Az embereknek szükségük van arra, hogy elköteleződhessenek egy őket egybefogó rendszer mellett	A releváns rendszernek el kell köteleződnie az ember mellett és fordítva
Hierarchikus kapcsolatok, melyek a termelést szolgálják	Horizontális kapcsolatok, melyek a hatékonyságot szolgálják	Decentralizált kapcsolatok, melyek a közösségen és az önmegvalósításon alapulnak

1. táblázat: Az emberi fejlődés folyamatának X, Y és Z elmélete, valamint a kialakulóban lévő paradigmaváltás. A Resilience Earth által adaptálva



5. ábra: X, Y és Z elmélet (Resilience.Earth, 2018)

A Z elméletet 1969-ben írták, és azóta számos különféle megközelítés felhasználja ezt az elméletet. Ezek közül a reziliencia (rugalmas ellenálló képesség) a projekt szempontjából a legrelevánsabb. Amikor a globalizációt az ellenálló képesség szempontjából közelítjük meg, figyelembe vesszük a változást, ezért képesebbek vagyunk az adaptációnak egy kreatív változási folyamaton keresztüli megvalósítására, a drámai jellegű változások helyett. Ez az út reményteli perspektívát nyújt nekünk a VUCA-kontextusban, azáltal, hogy segít úgy tekinteni a globalizációra, mint egy elkerülhetetlen folyamatra, és egyúttal segít felismerni a benne rejlő hatalmas lehetőségeket. Ilyen, például, fejlődés és béke regeneratív sztenderdjeinek világszintű alkalmazása. A reziliencia szempontjából a VUCA kontextus a beavatkozási pontok rendszerezett gyűjteményévé válik, melyek helyi szinten is alkalmazhatók (lásd 6. kép).

A VUCA kontextuson keresztül nézve a globalizáció folyamata elkerülhetetlennek tűnik. Ha a reziliencia (rugalmas ellenálló képesség) szempontjából nézzük a globalizáció folyamatát, figyelembe vesszük a változást. Ez a VUCA kontextust a beavatkozási pontok rendszerezett gyűjteményévé alakítja, melyek helyi szinten is alkalmazhatók.



6. ábra: A VUCA, mint lehetőség (Resilience.Earth, 2018)

Mint korábban említettük, a vidéki települések a paradigmaváltás húzóerőivé válhatnak azáltal, hogy nagyszámú prototípust, kísérleti programot generálnak, valósítanak meg. Ezek a kísérleti prototípusok termékenyek, azaz életerősek, változatosak, bőségesek, ön-igazgatóak és egymással összefonódnak. Foglalkozhatnak a kormányzás, az energia- és vízgazdálkodás, a helyi gazdaság, az élelmiszer-önrendelkezés, a lakhatás kérdéseivel és sok egyébvel is. Egy jól

szervezett, jó belső kapcsolatokkal rendelkező vidéki régió gyorsan tanulhat a „próba-szerencse” módszerével, alacsony költségek mellett és jelentős közösségi részvétellel (Gilchrist, 2000). A jól összekapcsolt közösség felé elmozdulva, a társadalom kevésbé központosítottá válik, és a mindenható központi „fej” helyett „egymással kommunikáló csomópontok sokaságából áll” (Toni Negri és Micheal Hardt, 2015). Ebben az új társadalmi szerveződésben a hatalmi viszonyok fa-jellegű struktúráját micélium-szerű struktúrákká változtatjuk. Ez azt jelenti, hogy a városokként megszerveződő központi csomópontoknak át kell engedniük a hatalmat a térségben jelenlévő kisebb csomópontok hálózatának.

Számos módon lehet egy vidéki település a paradigmaváltás húzóereje: a kísérleti programok, prototípusok életerősek, változatosak, bőségesek, ön-igazgatóak és egymással összefonódnak. Változatos területeket fednek le: irányítás, energia- és vízgazdálkodás, helyi gazdaság, élelmiszer-önrendelkezés, lakhatás.

A jól szervezett közösség felé elmozdulva a társadalom kevésbé központosítottá válik, és a mindenható központi „fej” helyett „egymással kommunikáló csomópontok sokaságából áll” (Toni Negri és Micheal Hardt, 2015). Ebben az új társadalmi szerveződésben a hatalmi viszonyok fa-jellegű struktúráját micélium-szerű struktúrákká változtatjuk. Ez azt jelenti, hogy a városokként megszerveződő központi csomópontoknak át kell engedniük a hatalmat a térségben jelenlévő kisebb csomópontok hálózatának.

A vidéki közösségek erős, képességeikben kiteljesedett hálózata megfordíthatja a jelenlegi fejlesztési stratégiák irányát azáltal, hogy lokalizálja és „szövetkezetesíti” a gazdaságot: erősíti és kibővíti a szolidaritási hálózatokat, decentralizálja a politikai és gazdasági hatalmat a térségben, ezáltal szabad és kiegyensúlyozott áramlást biztosít a biorégióban a gazdaságnak, erőforrásoknak, embereknek.

A vidéki közösségek a világ népességének körülbelül 45% -át képviselik, és a föld közel 90% -át kezelik, ami azt jelenti, hogy ők a Föld erőforrásainak elsődleges gondnokai. Csakúgy, ahogy a férfiak nem tudnák a női egyenjogúsági mozgalmakat vezetni, a városok sem alkalmasak a változás élére állni a regeneratív fejlődésben, ahogyan ezt a megközelítést értelmezzük és gyakoroljuk.

A beavatkozási pontok sok esetben ellentétesek a megérzéseinkkel, ugyanez a helyzet a helyi közösségekkel. A vidéki közösségek erős, képességeikben kiteljesedett hálózata megfordíthatja a jelenlegi fejlesztési stratégiák irányát, azáltal, hogy lokalizálja és „szövetkezetesíti” a gazdaságot: erősíti és kibővíti a szolidaritási hálózatokat, decentralizálja a

politikai és gazdasági hatalmat a térségben, ezáltal szabad és kiegyensúlyozott áramlást biztosít a biorégióban a gazdaságnak, erőforrásoknak, embereknek.

3 Az átalakulási folyamat

3.1 Minden változik, csak a változás állandó

Hosszú időn át az aktivistákat a valóságtól elrugaszkodott álmodozóknak tekintették, mert vízióikat és állításaikat a közvélemény elérhetetlen céloknak tekintette. Raul Fornet-Betancourt, a nemzetközileg elismert kubai kultúrfilozófus, ezt a közfelfogást a kulturális gyarmatosítás példájaként említi. Amikor a rendszer által elnyomott emberek úgy gondolják, hogy az elnyomást lehetetlen megváltoztatni, az azt jelzi, hogy az elnyomó rendszer megszerezte első diadalát.

Alapvető fontosságú, hogy az emberek lássák a változás lehetőségét: amikor a rendszer által elnyomott emberek úgy gondolják, hogy az elnyomást lehetetlen megváltoztatni, az azt jelzi, hogy az elnyomó rendszer megszerezte első diadalát.

A változásnak három fő trendjét azonosíthatjuk: az egyszerű változás lehet kialakuló (a társadalom folyamatos alkalmazkodása) vagy előrevetíthető (tervezett változás, amelynek céljai vannak határidőkkel, mint az FFC-k). Az általános változás harmadik típusát mélyreható változásnak hívjuk, mert ez egy olyan átalakító folyamat, amely paradigmaváltást idéz elő (általában egy „forró krízis” vagy „hideg elakadásra” reagálva).

A változás három típusa összefügg egymással, a kontextustól és a helyzettől függően.

Mostanra már megértettük, hogy az egyetlen valóságtól elrugaszkodott megoldás a status quo fenntartása. A kevesek privilégiumainak fenntartása a népesség nagy többségének kárára, életképtelen helyzetet állít elő. Ennek szemléltetésére felidézhetjük a Movimiento 15M nevű mozgalom egyik népszerű transzparensét, amelyen ez a felirat szerepel: „Ha nem hagyunk álmodni, a rémálmodtokká válunk”.

A jobb jövőről szóló álom magának az életnek a része. A természet az evolúció során az egyre nagyobb komplexitás és sokféleség megteremtése felé halad, mondhatjuk úgy is, hogy egyre több élet megteremtése felé. Amint azt Martin Luther King híres 1963-as „Van egy álmom” beszédében megfogalmazza, ő olyan jövőt álmodik, ahol a fekete és fehér emberek harmóniában és méltányos viszonyok közt élnek. King álmának megvalósítása még mindig folyamatban van, de jó példája a strukturális erőszakon áttörő kialakuló változásoknak.

KIALAKULÓ VÁLTOZÁS: AHOGY HALADUNK, ÚGY TÖRJÜK AZ UTAT MAGUNKNAK



MÉLYREHATÓ VÁLTOZÁS: KRÍZIS ÉS ÚJRA TANULÁS ÁLTAL



ELŐREVETÍTHETŐ VÁLTOZÁS: TERVSZERŰEN DOLGOZNI



doquigi.com

A KÜLÖNBÖZŐ TÍPUSÚ VÁLTOZÁSOK KAPCSOLÓDÁSAINAK RENDSZERE A KONTEXTUSTÓL ÉS A HELYZETTŐL FÜGG

7.ábra: A változás három arca (Reeler, 2010), a Resilience Earth által adaptálva

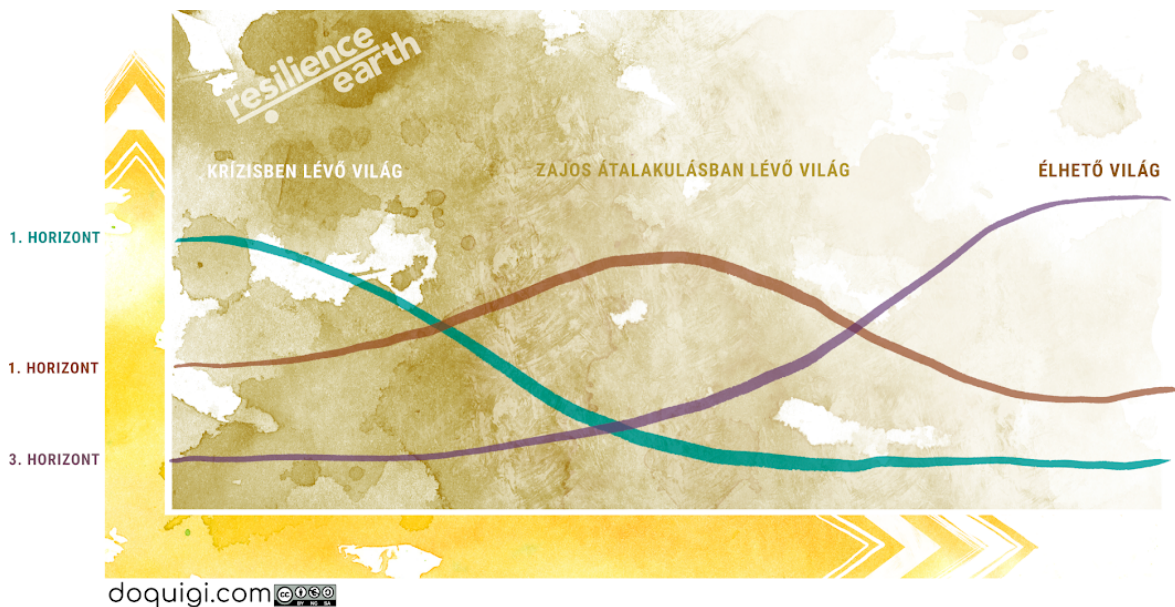
Annak érdekében, hogy álmainkat megvalósítsuk, fontos, hogy mentális modelljeinket továbbfejlesszük a rendszergondolkodás irányába. A Községi Katalizátor Projekt a három horizont nevű modellt javasolja, amelyet már több mint egy évtizede használnak a magánszektorban és a társadalmi szervezetekben, lenyűgöző eredményekkel. Mielőtt elmagyaráznánk a három horizont modellt, először vizsgáljuk meg az általános változás két típusát, amelyeket az átalakító változás elérésében használ a modell.

A változás két általános típusa (1) egyszerű és (2) mélyreható változásként ismert (Albino Amato, 2010). Az (1) egyszerű változás a status quo-t módosítja. Az ilyen típusú változás lehet előrevezethető vagy kialakuló (Reeler, 2010, lásd a 7. ábrát). Az előrevezethető változás nagyon tudatosan megtervezett, konkrét célokkal és határidőkkel. Ilyenek a Fenntartható Fejlődési Célok és a Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030. A kialakuló változás arra utal, ahogy a társadalom hosszú időn keresztül folyamatosan alkalmazkodik fejlődő környezetéhez. Ilyen változás a női mozgalmak vagy a polgárjogi mozgalmak története.

Az általános változás másik típusa a (2) mélyreható változás, ami paradigmaváltást idéz elő. Ez általában olyan „forró krízisre vagy hideg elakadásra” adott válaszként jelenik meg (Reeler, 2010), melyet a társadalom egyszerűen nem tud többé figyelmen kívül hagyni. A környezeti igazságosság mozgalom az átalakító változás egyik jó példája, melyet egy „forró krízis” váltott ki, ebben az esetben a környezeti katasztrófa. Az arab tavasz az átalakító változás másik példája, ezt azonban egy „hideg elakadás” ösztönözte, amely már elviselhetetlen volt.

3.2 Egy égbolt, sok horizont

A változás három különböző típusa összefügg egymással, a kontextustól és a helyzettől függően. A Három Horizont Modell (Bill Sharpe) érthetőbbé teszi ezt a kölcsönös összekapcsolódást a komplementaritás révén. Minden Horizont különböző hasznos perspektívát nyújt, és a változás elmélete ezek kombinációjából tud kialakulni.



8. ábra: Bill Sharpe három horizont modellje, a Resilience Earth adaptálva

A Három Horizont Modell (Bill Sharpe) érthetőbbé teszi ezt a kölcsönös összekapcsolódást a komplementaritás révén.

1. Horizont (H1): ez a domináns minta, teljes mértékben integrálva a környezetében. A H1 rendszerek iteratívak és a „növekvő hozam” jellemzi őket. Ha változik a kontextus, a H1 gondolkodásmód hajlamos az ellenállásra, az erőforrásoktól és a struktúrától való függősége miatt, egyes esetekben akár strukturális erőszakká fajul és ellenállást fejt ki az új, kialakulófélben lévő rendszerekkel szemben.

2. Horizont (H2): természetéből fakadóan ellentmondásos. Ez az innováció területe. A H2 olyan zóna, amelyben a társadalom lehetővé teszi új dolgok kipróbálását, melyet csak kevesen fognak magukévá tenni.

3. Horizont (H3): Az új utak látképét a jelenlegi paradigmában jelen lévő feltételezések tartós változása határozza meg. A H3 felfedezése az ismeretlennel, a részben ismerttel és a bizonytalannal való kreatív együttműködés képességét kívánja meg. Ez egy olyan készség, amely mindannyiunkban megvan, de még nem fejlesztettük ki a maga teljességében, sem személyes, sem kollektív szinten.

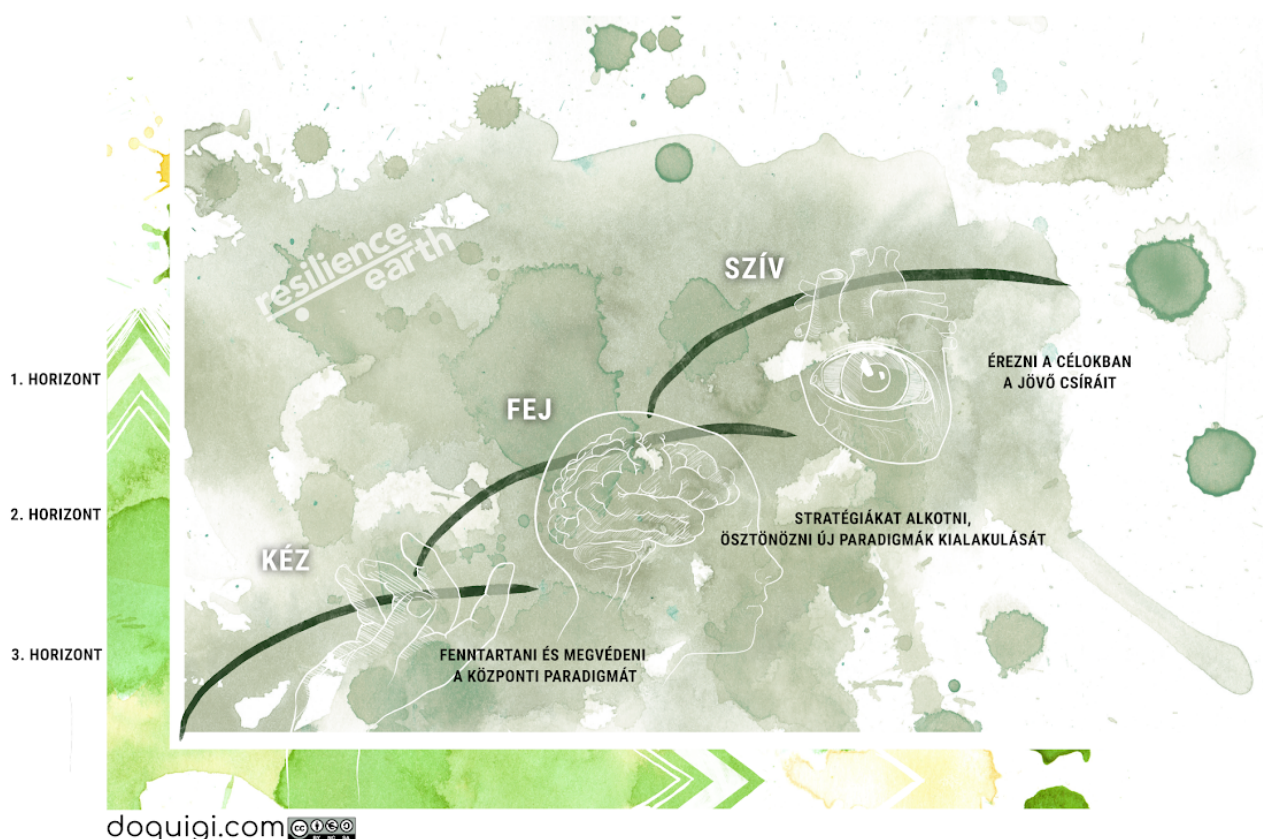
1. Horizont (H1): A ma domináns mintája úgy határozható meg, mint az a gondolkodásmód, amely a jelen kihívásainak, problémáinak kezelésében bevált, felgyülemlett tapasztalatok és erőforrások alapján vetíti előre a jövőt. A H1 rendszerek teljes mértékben integráltak a környezetükkel. Olyan iteratív folyamatok jellemzik, amelyek ugyanazon gondolkodásmódot használják, ismétlik a közösség fejlesztésében, és képesek nagyon szilárd infrastruktúrát létrehozni, amely növekedése során képes növelni a hozamot, és nagyon hatékonyvá tud válni a jelenlegi paradigmán belül. Ez a folyamat „növekvő hozamként” ismert. De ha megváltozik a kontextus, a H1 gondolkodásmód hajlamos az ellenállásra az erőforrásoktól és a struktúrától való függősége miatt, és egyes esetekben akár strukturális erőszakká fajul, ellenállást fejt ki az új, kialakulófélben lévő rendszerekkel szemben. Amikor ez a beépített konzervativizmus jól szervezett és egyensúlyban van, akkor ez nagyon hasznos, mivel nem engedi, hogy a potenciálisan káros elképzelések erőre kapjanak és befolyásolják a közösséget.

2. Horizont (H2): természetéből fakadóan ellentmondásos, mind a H1, mind a H3 horizont irányából szerez információt és inspirációt. Ez az innováció területe. A H2 az, ahol az új dolgok, ötletek, módszerek felmerülnek a H1 cselekvések korlátozottságára adott válaszként, illetve a H3 víziók megvalósítása érdekében. Az innováció olyan folyamat, amely „fog” egy ötletet, és összegyűjti az erőforrásokat, amelyek ahhoz szükségesek, hogy megvalósítsák azt a világban. A H2 olyan zóna, amelyben a társadalom lehetővé teszi új dolgok kipróbálását, melyet csak kevesen fognak magukévá tenni. Az egyszerű változás két típusát, a kialakuló és előrevetíthető változást ezen a horizonton tudjuk megragadni, ösztönözni. Ezek a változások képesek

finomhangolásra, módosításokra a jelenlegi struktúrában, és gyakran alig szembesülnek ellenállással és elutasítással.

3. Horizont (H3): Az új utak látképét a jelenlegi paradigmában jelen lévő feltételezések tartós változása határozza meg. Ez azt jelenti, hogy belépünk egy kreatív folyamatba, ahol különböző lehetőségeket kell feltárni, függetlenül attól, hogy egyetértünk-e velük vagy sem. A H3 felfedezése az ismeretlennel, a részben ismerttel és a bizonytalannal való kreatív együttműködés képességét kívánja meg. Erre a gondolkodásmódra óriási szükség van jelenlegi helyzetünkben. Ez egy olyan készség, amely mindannyiunkban megvan, de még nem fejlesztettük ki a maga teljességében sem személyes, sem kollektív szinten. Ha ez megtörténne, az nagyban növelné átalakulási képességünket mind személyes, mind kollektív szinten.

Az ilyen mélyreható változás teljes átalakulási folyamatként fejeződik ki és – a legtöbb esetben – a strukturális erőszak teljes elnyomó potenciáljával találja szemben magát, mivel a H3 gyakran a globalizáció és a gyarmatosítási paradigmák legerősebb meggyőződéseit kérdőjelezi meg.



9. ábra: Bill Sharpe Kéz, Fej és Szív modellje és David Orr három horizontja, a Resilience Earth által egyesítve

Ehhez a Toolkithez egyesítettük a Három Horizont modellt a Kéz, Fej és Szív modellel, amelyet David Orr (1992) dolgozott ki, és Sipos, Battisti és Grimm (2008) fejlesztett tovább. Ezen modell

fő inspirációit az őslakos kultúrák tanulási módszerei, valamint az „öko-írástudás” jelentik. Célja, hogy elősegítse a transzformatív tanulási folyamatokat a paradigmaváltás során.

A Kéz, Fej és Szív modell (lásd a 9. ábrát) célja a tanulási élmény sokkal holisztikusabb megközelítésének biztosítása egyéni szinten. De amikor közösségi szinten alkalmazzuk, meg tapasztalhatjuk, hogy az uralkodó megközelítések a Kéz és a Fej, amik a Három Horizont modellben a H1 és H2 perspektívákként fejeződnek ki. A H1 a cselekvésen és megvalósításon alapuló gondolkodásmód (Kéz), míg a H2 a reflexión és innováción (Fej) alapul. Ezzel szemben a harmadik horizont (H3) alapja a jelenlegi paradigmától és feltételezésektől való eltávolodás képessége és a nyitottság arra, hogy megtanuljuk, hogyan dolgozhatunk kreatívan egy közösségi intelligenciára épülő szervezetben. Ehhez empátiára és intuícióra (Szív) van szükség.

A paradigmaváltás egy holisztikus Szintagma kifejlődését hozza el, amelynek nyitottnak kell lennie, rendelkeznie kell a változásokhoz való alkalmazkodás képességével, miközben a régi struktúrákat lebontja, az összeomlás elkerülése érdekében. Ha ezt a folyamatot képesek vagyunk ösztönözni a regeneratív megközelítéssel, akkor az előttünk álló rendszerszintű válság hatalmas lehetőséggé válhat az emberiség számára egy új szerep megtestesítésével a Föld bolygón, amely a gondoskodáson alapul és képes tudatosan pozitívan befolyásolni Gaia homeosztatisz folyamatait. (Lovelock, 2017).

Ehhez a Toolkithez egyesítettük a Három Horizont modellt a Kéz, Fej és Szív modellel, amelyet David Orr (1992) dolgozott ki, és Sipos, Battisti és Grimm (2008) fejlesztett tovább. Ezen modell fő inspirációit az őslakos kultúrák tanulási módszerei, valamint az „öko-írástudás” jelentik. A Kéz, Fej és Szív modell (lásd a 9. ábrát) célja a tanulási élmény sokkal holisztikusabb megközelítésének biztosítása egyéni szinten.

A paradigmaváltás egy holisztikus Szintagma kifejlődését hozza el, amelynek nyitottnak kell lennie, rendelkeznie kell a változásokhoz való alkalmazkodás képességével, miközben a régi struktúrákat lebontja, az összeomlás elkerülése érdekében. Ha ezt a folyamatot képesek vagyunk ösztönözni a regeneratív megközelítéssel, akkor az előttünk álló rendszerszintű válság hatalmas lehetőséggé válhat az emberiség számára egy új szerep megtestesítésével a Föld bolygón, amely a gondoskodáson alapul és képes tudatosan pozitívan befolyásolni Gaia homeosztatisz folyamatait. (Lovelock, 2017).

4 A Kifejlődő Mintázatok

4.1 Minél nagyobb a vihar, annál fényesebb a szivárvány

Még mindig azon a ponton vagyunk, ahol választhatunk a regeneratív jövő és az összeomlás között.

Mindazonáltal a Szintagma (a kialakulófélben lévő új paradigma) még nem fejlődött ki teljesen, ezért az előttünk álló út még nem látszik elég tisztán.

Abraham Maslow dolgozta ki a humanisztikus pszichológia egyik modelljét (1943), amit ma világszerte „Maslow szükséglet-hierarchiája”-ként emlegetnek. Azt állítja, hogy az ember kontextusban, a környezetével összefüggésben fejlődik, ezért minél összetettebb és ellenállóbb a közösség, ahova az ember be van ágyazódva, annál összetettebb és ellenállóbb lesz maga az ember. Ez az „autopoiesis” néven is ismert folyamat, amelyben az élet fejlődése a lény és a környezet közötti állandó kölcsönhatások ciklusait jelenti. (Humberto Maturana és Francisco Varela)

Maslow szükséglet-hierarchia elmélete azt állítja, hogy – mivel az ember a kontextusával összefüggésben fejlődik – minél összetettebb és ellenállóbb a közösség, ahova az ember be van ágyazódva, annál összetettebb és ellenállóbb lesz maga az ember. Ez az „autopoiesis” néven is ismert folyamat közösségi szinten történő alkalmazása hívta életre a Spiráldinamika elméletét. Az elmélet rámutat, hogy az élet – és így az emberiség – fejlődése az egyre nagyobb komplexitás útján halad. Társadalmi struktúráink ugyancsak így fejlődnek, ahogy más szuperorganizmusok, többek közt a méhek, hangyák, termeszek, vagy a micélium.

Ennek alapján jutott el Maslow az emberi szükségletek különböző szintjeinek beazonosításához: fiziológiai szükségletek, biztonsági szükségletek, a valahová tartozás szükséglete, az elismerés szükséglete, az önmegvalósítás szükséglete és az önmeghaladás szükséglete. Ezen szintek mindegyike amikor kielégül, megnyitja a kaput a következő szint kifejlődésére.

Korall	Önmeghaladás		Korall
Türkiz			Globális szemlélet
Kékeszöld	Önmegvalósítás	Rendszerszemléletű	„FlexFlow”
Zöld		Relativisztikus	Emberi kötelékek
Narancs	Önbecsülés	Sokrétű	Törekvés az előrejutásra
Borostyán	Valahová tartozás	Abszolutisztikus	Az igazság ereje
Piros	Biztonság	Egocentrikus	Nagyhatalmú istenek
Magenta		Mágikus-Animista	Ősök szellemei
Infravörös	Lelki szükségletek		Túlélés
Wilber [Attitűdök]	Maslow [Szükségletek]	Graves/Spráldinamika [Értékek]	

2. táblázat: Összehasonlító táblázat a Wilber, Maslow és Graves elméletéről, a Resilience Earth által adaptálva

Maslow és mások munkái – többek között Max Weber társadalmi elmélete – , inspirálta Clare Graves-t, aki 1974-ben fogalmazta meg elméletét, melyben az érték-rendszereket összekapcsolta a szociokulturális evolúcióval. Ezt egészítette ki később Don Beck és Christopher Cowan 1996-ban. Elméletük szerint a Maslow által kifejlesztett emberi fejlődési modell közvetlenül alkalmazható az emberi közösségekre is, tehát amikor bizonyos szükségletek közösségi szinten ki vannak elégítve, akkor jöhet el a következő evolúciós szintre való ugrás. Ezt a mozgást spirálisnak tekintették, elméletüket Spiráldinamikának nevezték. Ez az elméleti modell a szivárvány színeihez kapcsolódik, hogy még láthatóbbá tegye az evolúciós folyamatot. Így Beck és Cowan hat konkrét szintet azonosított: Mágikus-Animista (bíbor), Egocentrikus (piros), Abszolutisztikus (borostyán), Multiplisztikus (narancs), Relativisztikus (zöld) és Rendszer-központú (ibolya).

Ezt a munkát még tovább fejlesztette Ken Wilber – kiegészítve vele saját „Integrál Elméletét” –, bemutatva, hogy ezek a szintek ugyancsak kapcsolódnak a tudatosság és az egyre nagyobb komplexitás megértésének képességéhez. 2016-ban adta ki Frederic Laloux Reinventing Organizations (A szervezetek újrafeltalálása) című menedzsment sikerkönyvét, amely forradalmasította az üzleti szervezeteket, vállalkozásokat. Kutatásai Wilber munkáin és a Spiráldinamikán alapulnak (lásd a 2. táblázatot a különböző modellek összehasonlításáról).

A szociokulturális rendszerek ezen evolúciós perspektívája kulcsfontosságú modell az előttünk álló paradigmaváltás megértésében. Segít meglátnunk a globális képet, hogy honnan jövünk és merre tartunk, hogy az élet – és így az emberiség – fejlődése az egyre nagyobb komplexitás útján halad (Edgar Morin, 1994). Társadalmi struktúráink ugyancsak így fejlődnek, ahogy más szuperorganizmusok, többek közt a méhek, hangyák, természetek, vagy a micélium. (Tamsin Wolley-Barker, 2017).

4.2 A hely, a regeneráció forrása

Bill Reed regeneratív fejlődéssel kapcsolatos munkája (2005) segít a spiráldinamikát vidéki települési szintre hozni, adaptálni. Reed fogta ezt a koncepciót és a fenntartható fejlődésre alkalmazta. Megértette, hogy a fenntartható fejlődés nem a végső állomás az emberiség számára, hanem csupán egy lépés a helyes irányba. Hat különböző fejlődési fokozatot azonosított:

1. Jelenleg uralkodó: Olyan rendszer, amelyben a kitermelés és a kihasználás a fő mozgatórugók, és ezért a rendszer összeomlásra hajlamos.
2. Zöld: Olyan rendszer, amelyben vannak kisebb fejlesztések, mint például a környezetbarát tisztítószeresek, de a tendencia továbbra is az összeomlás felé mutat, csak lassabb ütemben.
3. Fenntartható: Olyan rendszer, amelyben a bolygót egy bizonyos fejlettségi fokon tartjuk, csökkentve az emberi hatásokat. De a rendszert nem javítjuk.
4. Helyreállító (resztoratív): Olyan rendszer, amelyben a fejlesztési modell az ökoszisztéma egy előző állapotát utánozza, melyben az emberek és a természet nagyobb egyensúlyban vannak.
5. Megbékélő (reconciliatory): Olyan rendszer, amelyben az emberek a természet részévé válnak, és együtt kezdenek fejlődni, egyre összetettebb állapotok felé.
6. Regeneratív: Olyan rendszer, amelyben az emberi társadalmi tudat a természettel azonosként ismer magára, és ennek megfelelően jár el.

A regeneratív keretrendszer egyik legfontosabb eleme, hogy a „hely”-ben gyökerezik, és onnan bontakozik ki, ezáltal olyan rendszert fejleszt, amely pontosan olyan, mint a természet. Jelenleg a globalizáció világszinten az emberi fejlődésre kényszerítette világképét, kivéve a különféle mértékben fennmaradt őslakos kultúrákat. Alapvető fontosságú, hogy helyi szinten újra kapcsolatba lépjünk a természettel (Joanna Macy), hogy együtt fejlődjünk, helyreállítsuk azonosság-tudatunkat az autonóm együttműködési hálózattal.

A regeneratív fejlődés egy olyan rendszer, amelyben az emberi társadalmi tudat a természettel azonosként ismer magára, és olyan

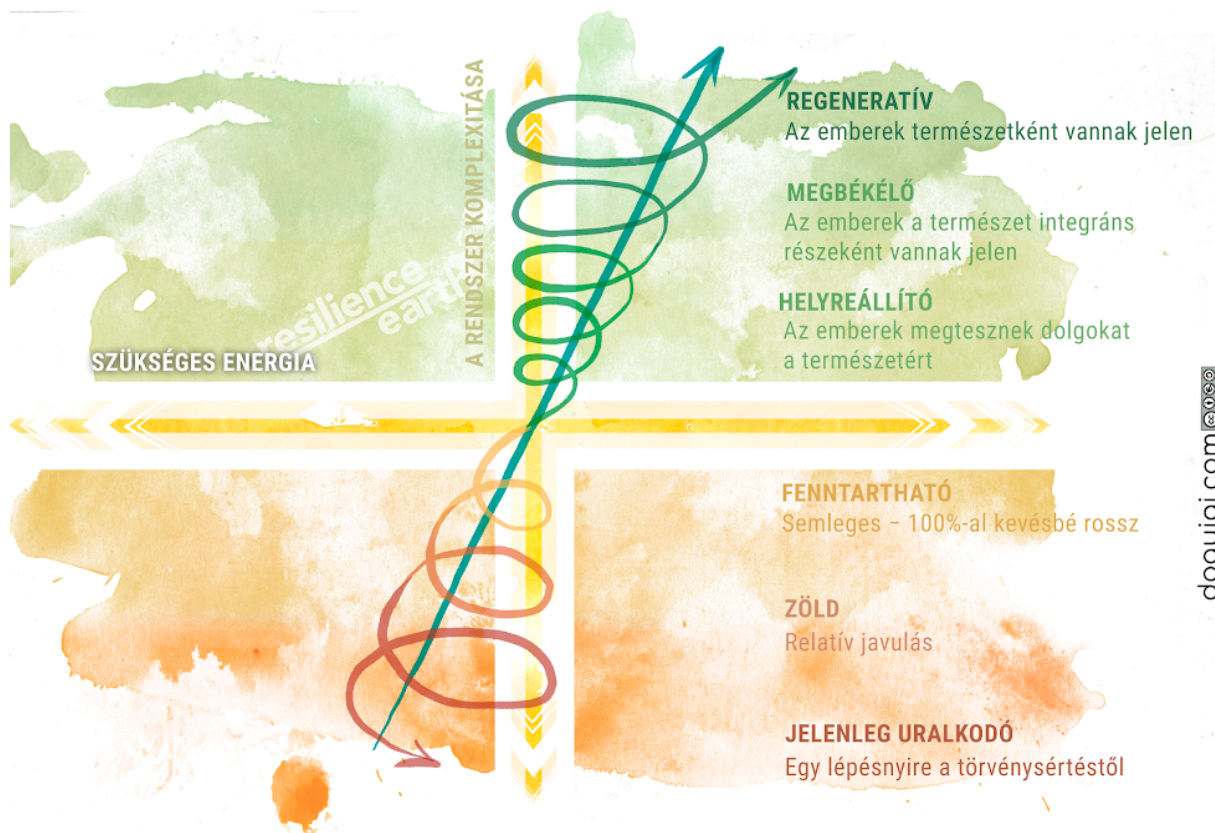
rendszer fejlesztésére törekszük, amely annyira hasonlít a természethez, amennyire csak lehetséges.

Ha egy autonóm együttműködési hálózat részeként szeretnénk fejlődni, akkor helyi szinten újra kell kapcsolódnunk a természethez. Itt tudjuk katalizálni a változást.

Amikor a változás katalizálásáról beszélünk, olyan változásra utalunk, amely már folyamatban van, de amelyet a strukturális erőszak és az általa előidézett H1 perspektíva elfojthat, ezért fennáll a kockázata annak, hogy átlépjük a bolygónk határait és belépünk az összeomlás szakaszába. Ezért fontos megtalálni azokat a nagy hatású beavatkozási pontokat (leverage points) (Donella Meadows, 2000), amelyek révén a biorégió, a közösség vagy a szervezet változása felgyorsulhat.

Ennek a Toolkitnek az a célja, hogy segítse az átalakulási folyamatot a regeneratív perspektíva elérése felé.

Ez a Toolkit a regeneratív perspektíván alapul, gyakorlati szakemberek készítették. Ezért az a célja, hogy gyakorlati és kézzelfogható eszközöket nyújtson a fejlesztők és a helyi aktivisták számára. Ez a Toolkit útmutatóul szolgálhat a vidéki régiók, az önkormányzatok és a szervezetek számára a saját szintagmájuk és a változás-elméleteik kidolgozásához, hogy katalizálni tudják a változásokat, közösségi szinten. Amikor a változás katalizálásáról beszélünk, olyan változásra utalunk, amely már folyamatban van, de amelyet a strukturális erőszak és az általa előidézett H1 perspektíva elfojthat, ezért fennáll a kockázata annak, hogy átlépjük a bolygónk határait és belépünk az összeomlás szakaszába. Ezért fontos megtalálni azokat a nagy hatású beavatkozási pontokat (leverage points) (Donella Meadows, 2000), amelyek révén a biorégió, a közösség vagy a szervezet változása felgyorsulhat.



10. ábra: A regeneratív spirál, Bill Reed 2005, a Resilience Earth által adaptálva

5 A Közösségi Katalizátorok

5.1 A periférikus látás többet tartalmaz

Bolygónk egy gyors degeneratív ciklusban van, olyanban, melyet az emberi hatás idézett elő. A vidéki térségek világszerte reményteljes jövőt kínálnak, mivel kulcsfontosságú szerepet játszanak a földről való gondoskodásban és a környéken lakók élelmezésében. Ezenkívül, a vidéki közösségek kisebb mérete miatt termékeny talajt kínálnak az alternatívák tesztelésére, amelyek katalizálhatják és felgyorsíthatják a társadalmi és ökológiai változásokat.

A Közösségi Katalizátorok projekt a „WeLand – a hely értelmezése” nevű ökológiai tervezési és gondolkodási folyamatot helyezte a középpontba a Toolkit kidolgozásakor. Az FFC-ket egy párhuzamos, általánosan elfogadott keretrendszernek tekintjük, amely legitimitást nyújt az interkulturális eszmecseréhez. Úgy döntöttünk, hogy az FFC-k regeneratív értelmezését alkalmazzuk, mivel ez lehetővé teszi

számunkra, hogy a projektet stabil elméleti alapokon dolgozzuk ki. Ez a keret az úgynevezett „esküvői torta”, melyet a svéd Stockholm Resilience Center (Stockholmi Reziliencia Központ) dolgozott ki.

A reziliencia (rugalmas ellenálló képesség) a regeneráció kiegészítő keretrendszere, mindkettő rendszerszemléletű keretrendszer. A regeneráció egy, a helyben gyökerező rendszer komplexitásának növekedésére összpontosít, míg a reziliencia az alkalmazkodóképességére összpontosít. A két folyamat szorosan összefügg, ugyanazon prizma két nagyon hasznos felszínévé válnak.

A Községi Katalizátorok projekt a „WeLand – a hely értelmezése” nevű ökológiai tervezési és gondolkodási folyamatot helyezte a középpontba a Toolkit kidolgozásakor, melyet Hugo Oliveira, Amy Seefelt és Ana Siqueira dolgozott ki a Schumacher College-ban 2016-ban és az Orla Design tagjai fejlesztettek tovább, helyi tár-regenerációs munkájuk során. Itt a cél a modell alkalmazása volt a vidéki települési és biorégiós szinten.

Úgy gondoljuk, megvan benne a potenciál, hogy közösségi kutatási eszközzé váljon, amely ideális a regeneratív fejlődés megvalósításához helyi szinten. Ugyanakkor azt is felismertük, hogy összehasonlítható kvantitatív mutatókra van szükség, amelyek lehetővé teszik az interkulturális párbeszédet a különböző vidéki közösségek között, ahol a regeneratív fejlődés megvalósítható. Úgy gondoljuk, hogy az Egyesült Nemzetek által megfogalmazott Fenntartható Fejlődési Céloknak (FFC) (lásd a 11. képet) a használata általánosan elfogadott keretet adhat, amely legitimitást nyújt a kultúrák közötti párbeszédhez. Tisztában vagyunk azzal, hogy az FFC-k túl általánosak, de ez valószínűleg pozitív tulajdonság, ha olyan „héjként” értelmezzük őket, amelyet nemzeti és helyi szinten kell jelentéssel megtölteni, az ENSZ 193 aláíró országában. Ily módon az FFC-k sokféle értelmezése létezhet párhuzamosan, de közös kapcsolódással.



11. ábra: Az Egyesült Nemzetek Fenntartható Fejlődési Céljai

Ezért döntöttünk úgy, hogy az FFC-knek egy regeneratív értelmezését alkalmazzuk, mivel ez lehetővé teszi számunkra, hogy a projektet stabil elméleti alapokon dolgozzuk ki. Ez a keret az úgynevezett „esküvői torta”, melyet a svéd Stockholm Resilience Center (Stockholmi Reziliencia Központ) dolgozott ki és amelyre a rezilienciával (rugalmas ellenálló képességgel) kapcsolatos gondolkodás terén a legtöbben hivatkoznak (lásd a 12. képet).

A reziliencia a regeneráció kiegészítő keretrendszere, mindkettő rendszerszemléletű keretrendszer. A regeneráció egy, a helyben gyökerező rendszer komplexitásának növekedésére összpontosít, míg a reziliencia az alkalmazkodóképességére összpontosít. A két folyamat szorosan összefügg, ugyanazon prizma két nagyon hasznos felszínévé válnak.

A regeneráció a fejlődési folyamat része lehet, elősegítve a pozitív emberi hatást egy adott területre, helyreállítva és regenerálva a természetes környezetet, szoros összefüggésben az emberi fejlődéssel.

A reziliencia a változás-menedzsmentet kísérheti, ösztönözve a változó kontextusból történő tanulást, azért, hogy a közösségek a folyamatos fejlődés kvalitatív folyamatát követhessék, növelve komplexitásukat és az őket körülvevő környezethez való alkalmazkodást.

Összegezve, a Községi Katalizátorok Toolkit a „WeLand – a hely értelmezése” módszert regeneratív tervezési folyamatként alkalmazza, amely lehetővé teszi számunkra, hogy területi szinten megvalósítsuk a regenerációs fejlesztéseket. Ezt az eszközt egy széleskörű legitimitással rendelkező nemzetközi modell – az ENSZ FFC-k „esküvői tortája” – keretein belül alkalmazzuk, amely lehetővé teszi a kultúrák közötti párbeszédet.

A Községi Katalizátorok kutatási szakaszában négy, európai vidéki térségben, fejlesztő munkát végző szervezet, és két globális aktivista hálózat egyesült erőfeszítéssel dolgozta ki ezt a rendszerszemléletű Toolkitet. Ez az eszközkészlet gyakorlati módszereket és keretrendszereket kínál az alulról szerveződő mozgalmak, a szövetségi elveken működő gazdasági csoportok, a közigazgatás és az önkormányzatok számára, a természettel való újrakapcsolódáshoz, a regeneratív fejlődést erősítő javaslatok kidolgozásához, valamint olyan interkulturális és emancipációs szintagma megalkotásához, amely összekapcsolhatja és megerősíti a vidéki közösségeket. Ezért, ennek az eszközkészletnek az a célja, hogy hozzájáruljon a kultúra kifejeződésének folyamatos és fejlődő diverzifikációjához, egy befogadó globális közösségben.

A Községi Katalizátorok projekt számos kutatást végez annak érdekében, hogy elemezze a jelenlegi helyzetet, felmérje a helyi regeneratív kezdeményezéseket és azonosítsa az európai vidéki térségekben a következő lépéseket, az ENSZ Fenntartható Fejlődés Céljainak felhasználásával. Ez az első szakasz, amelyet a fent említett hat szervezet transznacionális partnersége hajt végre, együttműködve az ERASMUS+ „Községi Katalizátorok a Regeneratív Fejlődésért” projekt keretében. A projekt team szándéka szerint ez az első négy projekt közül, melyek mindegyike az ENSZ FFC-k „esküvői tortája” négy szintjére (Rockström és Sukhdev, 2016) céloz, nevezetesen a bioszféra, a társadalom, a gazdaság és a hálózatépítés szintjére – a regeneratív fejlődéssel kezdve, ami a bioszféra szintjére javasolt megoldás.

1. Projekt

A Kritikus Kovász katalizálása közösségi szinten a Bioszféra FFC erősítésére

Közösségi Katalizátorok

A Regeneratív Fejlődésért

2. Projekt

Transzformatív Kommunikáció

3. Projekt

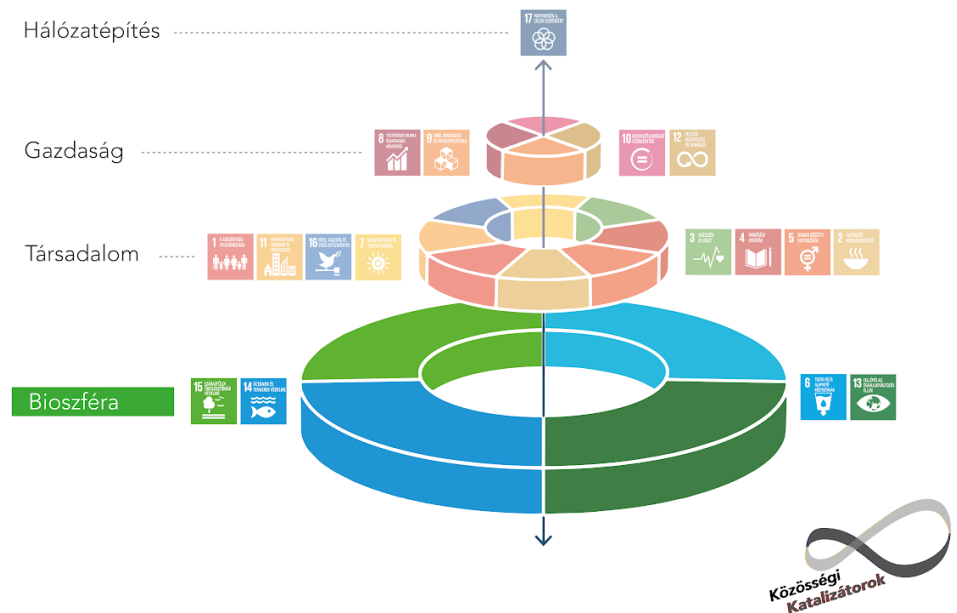
Társadalmi és Szolidáris Gazdaság

4. Projekt

Közösségi Reziliencia

1. Projekt

Regeneratív Fejlődés



12. ábra: A közösségi katalizátorok projekt életciklusa az 1. projektre összpontosítva (Resilience.Earth, 2019)

Az első kutatás 2019. áprilisától júliusáig zajlott, az adatok gyűjtésére és az eredmények elemzésére a Részvételi Akciókutatás (RAK) módszertanát alkalmaztuk. Összesen 46 mélyinterjú és két részvételi közösségi találkozó zajlott le Európa négy különböző perifériás vidéki régiójában. A négy régiót olyan kritériumok alapján választottuk meg, amelyek értékelik mind egyedi sajátosságait, mind közös tulajdonságait és kihívásait. Ily módon, Európa négy perifériás vidéki régiója a következő volt:

1. Atlanti part menti Európa (Algarve, Portugália)
2. Mediterrán alpesi Európa (La Garrotxa, Katalónia)
3. Földközi-tengeri szigeti Európa (Madonie, Szicília)
4. Nagy Európai Síkság (Észak-Baranya, Magyarország)

Az első RAK-nak fókusza az Egyesült Nemzetek Szervezetének négy, a bioszférához kapcsolódó Fenntartható Fejlődési Célja (FFC):

1. Tiszta víz és alapvető köztisztaság [SDG # 6]
2. Fellépés az éghajlatváltozás ellen [SDG #13]
3. Óceánok és tengerek védelme [SDG # 14]
4. Szárazföldi ökoszisztémák védelme [SDG # 15]

Az ERASMUS+ „Közösségi Katalizátorok a Regeneratív Fejlődésért” projekt, szándéka szerint, ez az első a négy projekt közül, melyek mindegyike az ENSZ FFC-k „esküvi tortája” négy szintjére (Rockström és Sukhdev, 2016) céloz, nevezetesen a bioszféra, a társadalom, a gazdaság és a hálózatépítés szintjére – a regeneratív fejlődéssel kezdve, ami a bioszféra szintjére javasolt megoldás. Az első kutatás 2019. áprilisától júliusáig zajlott, az adatok gyűjtésére és az eredmények elemzésére a Részvételi Akciókutatás (RAK) módszertanát alkalmaztuk. Ennek fókuszja az Egyesült Nemzetek Szervezetének négy, a bioszférához kapcsolódó Fenntartható Fejlődési Célja (FFC) volt és Európa négy különböző perifériás vidéki régiójában zajlott.

Tisztában vagyunk vele, hogy nincs olyan módszertan, eszközrendszer, amely minden közösség számára szabványosítható lenne, és azzal is, hogy a változás az élet egyik legfőbb hajtóereje. Ennek szellemében ezt a Toolkit-et úgy kezeljük, mint ami állandó fejlesztési fázisban van (mint „béta verzió”) és folyamatosan továbbfejlődik.

Tisztában vagyunk azzal, hogy a nemzetközi megállapodások, mint például az ENSZ FFC-k és az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata valahol egy gyarmatosító logikát követnek, mivel egy domináns világképet kényszerítenek kisebbségi közösségekre, amelyek azonban összességében a világ népességének többségét teszik ki. Mint korábban is említettük, nincs más út, mint a továbblépés, amely lehetőséget teremt egy olyan alternatív globális paradigma megalkotására, amely az imperialista megközelítést elavulttá teszi. Az interkulturális párbeszéd elősegítése érdekében elengedhetetlen néhány alapszabály, melyek a dialógus elvein, a változásra és az állandó fejlődésre való nyitottságon alapulnak. Ahhoz, hogy ez megtörténjen, fontos, hogy az FFC-k ne maradjanak az Egyesült Nemzetek intézményi szintjén, hanem az emberek szélesebb tömegei hasznosítsák, átalakítva őket egy olyan használható indikátor-készletté, amely új fejlődési modellek kialakulását támogatja globális szinten.

A bioszféra RAK eredményei segítettek ezen Toolkit (eszközkészlet) megalkotásában, és annak Európa perifériás vidéki népességének valódi igényeihez való igazításában. Ugyanakkor tisztában vagyunk vele, hogy nincs olyan módszertan, eszközrendszer, amely minden közösség számára szabványosítható lenne, és azzal is, hogy a változás az élet egyik legfőbb hajtóereje. Ennek szellemében ezt a Toolkit-et úgy kezeljük, mint ami állandó fejlesztési fázisban van (mint „béta verzió”) és folyamatosan továbbfejlődik.

6 A Globális Indikátorok

6.1 Az interkulturális párbeszéd hiányzó darabkája

A Fenntartható Fejlődési Célok nemzetközileg elfogadott fejlődési indikátorok, és így lehetővé teszik a különböző közösségek számára, hogy globális párbeszédet generáljanak a fejlesztésről. Lehetetlen megérteni egymást kulturálisan, ha különböző fogalmakat használunk, melyek különböző világképeken alapulnak. Az FFC-k egyetemes gondolatok gyűjteményét kínálják, amelyekhez sok kultúra tud kapcsolódni, ezáltal képessé válnak az információcserére, tevékenységük összehangolására, eredmények összehasonlítására vagy akár új globális célok kitűzésére is, a globális veszélyek leküzdése érdekében.

Lehetetlen megérteni egymást kulturálisan, ha különböző fogalmakat használunk, melyek különböző világképeken alapulnak. Az FFC-k egyetemes gondolatok gyűjteményét kínálják, amelyekhez sok kultúra tud kapcsolódni. Erre a célra fejlesztette ki a Gaia Education az UNESCO GAP titkárságával együttműködve az „FFC Tanulókártyák” nevű oktatási segédeszközét. Ezek a kártyák elősegítik a problémaközpontú csoportos beszélgetést. Az FFC kártyák ezen Toolkit fontos kiegészítője, mely hozzájárul a legkülönbözőbb háttérű közösségek, települések közötti interkulturális párbeszédhez.

Meggyőződésünk, hogy a Fenntartható Fejlődési Célok (FFC-k) nem szabad elválasztani az őket kikristályosító globális közösségektől. Erre a célra fejlesztette ki a Gaia Education az UNESCO GAP titkárságával együttműködve az „FFC Tanulókártyák” nevű oktatási segédeszközét. Ezek a kártyák lehetővé teszik a probléma-központú csoportos beszélgetést. Az FFC kártyák ezen Toolkit fontos kiegészítője, mely hozzájárul a legkülönbözőbb háttérű közösségek, települések közötti interkulturális párbeszédhez.

Ezek a kártyák elősegítik a probléma-központú csoportos beszélgetést. Arra invitálják a résztvevőket, hogy működjenek együtt az FFC-k megvalósításához szükséges intézkedések és megoldások együttes meghatározása érdekében, az életük és a közösségük szempontjából releváns módon. Ez egy nagyon hatékony módja annak, hogy a helyi közösség magáénak érezze az ENSZ fenntartható fejlődési céljait.



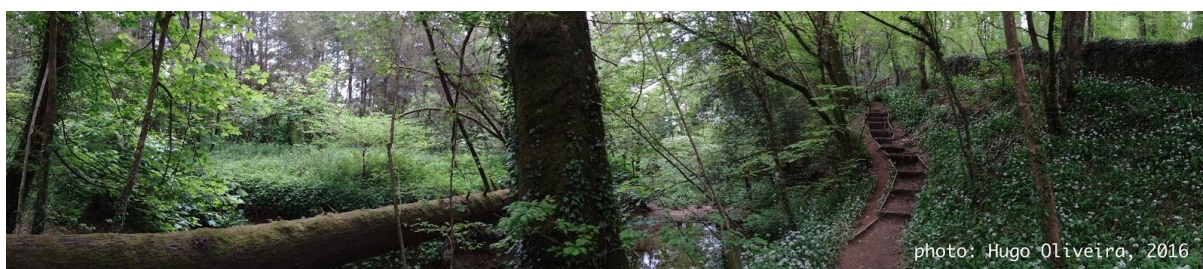
13. ábra: FFC tanulóártyák és multiplikátor kézikönyv (Gaia Education, 2017)

Az FFC kártyák ezen Toolkit fontos kiegészítője, mely hozzájárul a legkülönbözőbb háttérű közösségek, települések közötti interkulturális párbeszédhez és elősegítik új fejlődési normák és modellek generálását. Az FFC Tanulóártyákhoz kapcsolódik az FFC multiplikátorok kézikönyve, amely részletes leírást nyújt arról, hogy kinek szól a képzés, hogyan lehet azt a különféle kontextusokhoz adaptálni, milyen tananyagokra van szükség, hogyan érdemes berendezni a tréning helyszínét, és melyek a képzés várható eredményei.

A kézikönyv két részletes workshop leírását is tartalmazza, egy egész napos és egy fél napos FFC multiplikátor képzéshez. Ezek lépésről lépésre felsorolják, hogy milyen gyakorlatokat használjunk, milyen sorrendben és hogyan. Ezek az anyagok megtalálhatók a www.gaiaeducation.org oldalon.

7 WeLand – a hely értelmezése

7.1 A terek átalakítása helyekké



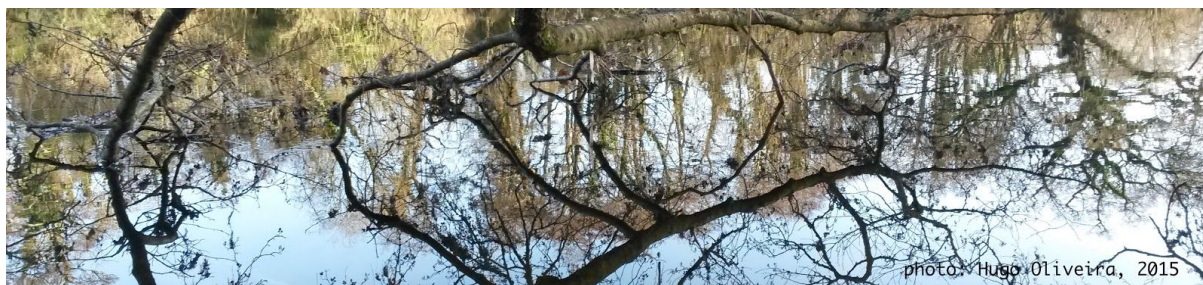
A „WeLand – a Hely Értelmezése” a mintázatok világába tett utazás. Olyan regeneratív tervezési folyamatot mutat be, amely segítségével a közösségek együttműködésben tervezhetik meg életmódjukat egy, a természetre épülő megközelítést alkalmazva, felhasználva az élet természetes áramlását, amellyel a modern életmód elvesztette kapcsolatát. Emlékezteti az embereket arra, hogy a helyeket hogyan alakítja az ő jelenlétük és tevékenységük, valamint hogy az ökológiai táj és a közösség tagjai – mind a polgárok, mind az állami és

magánintézmények, mind pedig a döntéshozók – közötti kapcsolatok elmélyítése hogyan befolyásolja a közösség általános fejlődésének irányát.

A „WeLand – a hely értelmezése” a mintázatok világába tett utazás. Olyan regeneratív tervezési folyamatot mutat be, amely segítségével a közösségek együttműködésben tervezhetik meg életmódjukat. Az emberi lények és a nem-emberi lények közösségeinek téren és időn átívelő kapcsolatai alakítják érzékelésünket valamint kognitív reprezentációinkat és a hely ez által a folyamatos kölcsönös egyezkedés, közös jelentésalkotás által születik meg.

Némi vizsgálódás és kutatás után világossá vált, hogy a „hely-teremtés” helyett (amely fixálódhat a „megalkotott hely” ideájára, mint végcélra), a hely értelmezése inkább közös szálak szövéséből áll, melyek a dinamikus egyezkedés során merülnek fel. A hely értelmezéséhez arra van szükség, hogy elmozduljunk az egység és a bizalom, más szóval az integritás felé. Az integritásra való alapvető emberi igény felismerése vezetett bennünket oda, hogy kidolgozzunk egy tervezési folyamatot. Ez hasznos lehet minden olyan közösség számára amely valamilyen változási folyamatban vesz részt és azért dolgozik, hogy a helyet értelmezze. A WeLand olyan együttműködési folyamatot nyújt, amely sikeres stratégiák és projektek közös létrehozásakor a természet áramlására összpontosít, így ösztönözve a hatékony kommunikációt és cselekvést, a különböző szereplők között, akik együtt alkotva és pozitív társadalmi változásokat generálva a tereket helyekké alakítják.

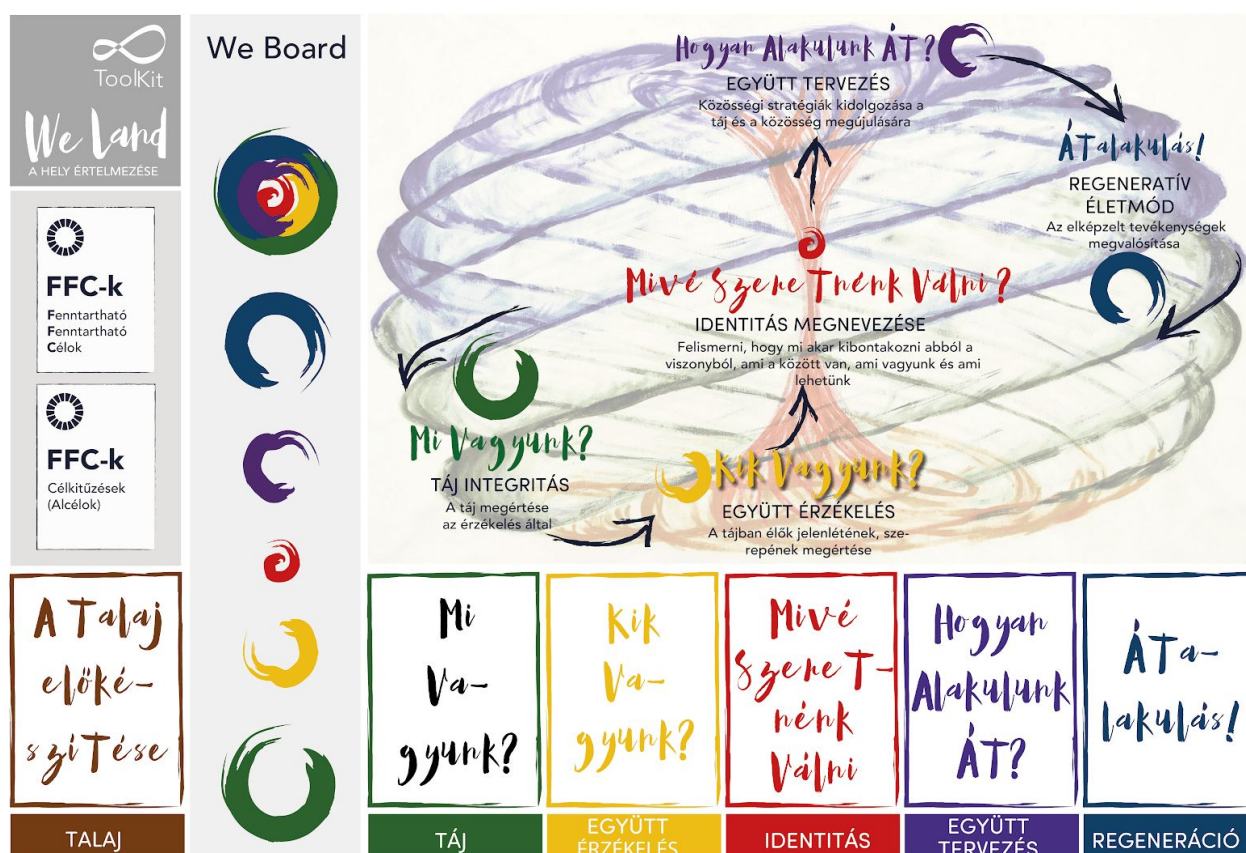
A Hely Értelmezése ráirányítja a figyelmet azokra az elemekre, amelyek egy ilyen értelmezési, jelentés-alkotási tapasztalatban szerepet játszanak: a hely, annak megtestesítése és az együtt alkotás, ami számunkra egy ilyen vállalkozás alapja. A „hely”, ahogy mi látjuk egy olyan minőség, amely a tájban való tartózkodás során megtestesülő szenzoros és kognitív tapasztalatokból bontakozik ki. Az emberi lények és a nem-emberi lények közösségeinek téren és időn átívelő kapcsolatai alakítják érzékelésünket és kognitív reprezentációinkat, ami által a hely a folyamatos kölcsönös egyezkedés és közös jelentésalkotás folyamatában születik meg.



A természetben jelen lévő vizuális mintázatoknak erejük van, ami tisztánlátást és szépséget kölcsönöz a jelentésalkotás folyamatának. A tervezési folyamat áramlása a toroid örvény univerzális mintáját követi, amelyet a természet a turbulens áramlás megszervezésekor alkalmaz. A WeLand koherens keretrendszert kínál a közösségek számára, hogy folyamatosan fejlődő értelmezést alkothassanak ebben a természetes áramlásban egy rugalmas eszközkészlet alkalmazása és adaptálása során. Maga a folyamat úgy lett kitalálva, hogy kapcsolatokat építsen ki az emberi és nem-emberi szereplők közösségeiben és azok között. Ezen a kapcsolaton keresztül egy új identitás épülhet ki, mely lendületet és, a legteljesebb értelemben vett, integritást adhat a folyamatnak.

A WeLand egy közösségi tervezési WeBoard-ként ölt alakot (lásd: 14-es ábra), melyen a tervezési folyamat vizuálissá és interaktívá válik. Ezen könnyen megérthetjük, milyen fázisokból áll és milyen gyakorlatokat szeretnénk alkalmazni az egyes tervezési fázisokban. Egy WeGuide kártyakészlet elmagyarázza a WeLand szellemiségét, és egyszerű utasításokat ad a folyamaton való végighaladásra. A WeMeta kártyák az egyes WeLand fázisokba történő belépést (vetés) és kilépést (betakarítás) támogatják.

A WePractice kártyák pedig konkrét gyakorlatok, alkalmazható minták gyűjteménye, melyeket közösen választanak ki a résztvevők. Ezek biztosítják, hogy a közösségfejlesztési folyamat befogadó, iteratív (ismétlődő) és regeneratív legyen.



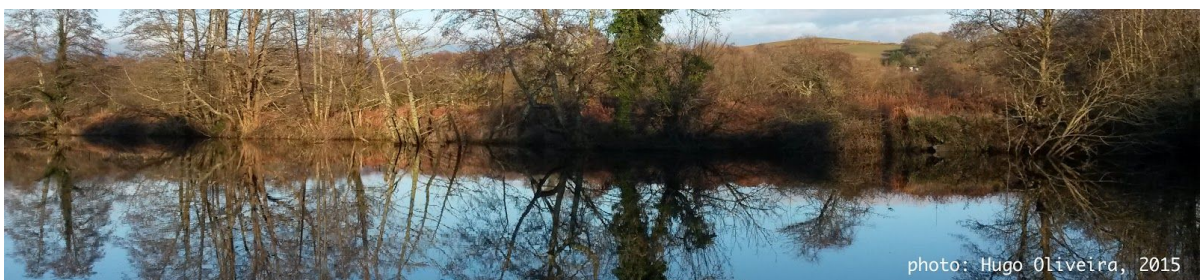
14. ábra: WeBoard -a „WeLand – a hely értelmezése” ökológiai tervezési folyamat során használt „Vászon”, amellyel a tervezési folyamat tervezhető és szemléltethető (Oliveira et al, 2016)

Némi vizsgálódás és kutatás után világossá vált, hogy a „hely-teremtés” helyett (amely fixálódhat a „megalkotott hely” ideájára, mint végcélra) a hely értelmezése inkább közös szálak szövéséből áll, melyek a dinamikus egyezkedés során merülnek fel. Elméleti alapjai egyrészt a fenomenológiai megközelítések, mint David Seamon, Tim Ingold és Yi-Fu Tuan, másrészt az 1960-as évek várostervezőinek, például Kevin Lynchnek és Jan Gehlnek a munkáiból származó fogalmi háttér és kutatási módszerek. Innen az értelmezés felé halad tovább az elméleti szál, a biomimikri és a természetes mintázatok elemzése által, Peter Stevens, Victor Schauburger, Janine Benyus és mások munkáin keresztül. Az elméleti hatások negyedik csoportja a közös tervezés és az alulról jövő kezdeményezések általi változás területéről érkezik, Christopher Day, Augusto Boal, Gustavo Estevan és mások révén. Végül, Bruno Latour elmélete az aktorok hálózatáról segít megérteni a „hely” fogalmának ellentmondásosságát és képlékenységet. Mindnyájan alakítjuk a helyet, amit belakunk. A tájba ágyazott közösségek a teret átalakítják „helyé”. Ami megkülönböztethetetlen térként indul, „helyé” válik, amikor kapcsolatok jönnek létre és értéket társítunk hozzá. Amikor minden szereplőt hitelesen bevonunk a hely értelemmel való felruházásába, az integritás helyeit alakítjuk ki, amelyek a közösség minden eleme számára biztosítja a valahova tartozást, az életet és virágzó feltételeket. Ezeket a helyeket nem létrehozuk, hanem érzékeljük, formáljuk egy kölcsönös „egyezkedési folyamat” során.



A WeLand-nek, mint iteratív, „nyílt forráskódú” módszernek és a közösségeket, az értelmezésben, jelentésalkotásban, támogató folyamatnak az alapvető céljait a következők jellemzik:

1. Nemlineáris, ciklikus minta, amely a természetből származik.
2. Az áramlás, növekedés és pihenés tiszta vonalai.
3. Rugalmasság, hogy a közösségek saját igényeikhez adaptálhassák a gyakorlatokat.
4. Egyszerűség és könnyű használat.
5. Innovatív lehetőségek az emberek számára, az általuk lakott természeti táj felfedezéséhez és az azzal való kapcsolathoz.
6. Több, egymásba ágyazott szinten, egyidejűleg történő alkalmazhatóság.
7. A szépség, amely csodálatra készített.



Amikor megszűnik a kapcsolódásunk egymás és a természet felé, olyan töredezett helyeket alakítunk ki, amelyek nem nyújtják nekünk sem a valahová tartozás érzését, amelyre sóvárgunk, sem az ebből fakadó regeneratív életmódot – a hely olyan módon történő átalakulását, amelyre viszont a Földnek lenne nagy szüksége. A hely értelmezéséhez arra van szükség, hogy elmozduljunk az egység és a bizalom, más szóval az integritás felé. Az integritásra való alapvető emberi igény felismerése vezetett bennünket oda, hogy kidolgozzunk egy tervezési folyamatot, ami hasznos lehet minden olyan közösség számára amely valamilyen változási folyamatban vesz részt és azért dolgozik, hogy a helyet értelmezze.



Az aktív közös érzékelésben való részvétel után, fenomenológiai gyakorlatok segítségével visszavezetve az analitikus diskurzus elvont szintjére, újabb lehetséges tevékenységek sorát dolgozzuk ki, melyek táplálhatják a hely értelmezését a lehető legtöbb szereplőt bevonva a folyamatba, részvételi együtt tervezés és együtt létezés által.

A „WeLand – A hely értelmezése” tükrözi azon felismerésünket, mely szerint a „hely” értelme csak közös erőfeszítés során jelenhet meg, ismétlődő ciklusok (iterációk) során, a környezetünk jelentéssel való felruházása által. A valahová tartozás érzését táplálni kell annak érdekében, hogy napjaink válságainak töredezett jellegét megszüntessük. Ezek a válságok visszatükrözik az egymásra utaltság hiányát, illetve a hely és a közösség kapcsolatának megszakadását. És ugyanígy megszakadt a kapcsolat a saját, a Természetben betöltött szerepünkkel, a táj „gondozójának” szerepével, akiről viszont a táj gondoskodik. A különállás érzékeléséből fakadnak a romboló cselekvések, ezért a regeneratív tevékenységek létrejöttéhez a jelenlét újfajta érzését kell meg tapasztalnunk. Olyat, amely elárasztja életünket a tudatos kapcsolódás gyakorlataival.



Ez egy „WeLand – A hely értelmezése” adaptáció a Közösségi Katalizátorok a Regeneratív Fejlődésért projekt céljaira, amely helyi, települési és bioregionális szinten is hatást fejthet ki. Olyan együttműködési folyamatot nyújt, amely sikeres stratégiák és projektek közös létrehozásakor a természet áramlására összpontosít, így ösztönözve a hatékony

kommunikációt és cselekvést a különböző szereplők között, akik együtt alkotva és pozitív társadalmi változásokat generálva a tereket helyekké alakítják.

Toolkit Használati Útmutató

1. Guide Kártyák: Hogyan használjuk a Toolkit-et?

Közösségi
Katalizátorok

A Regeneratív Fejlődésért

ToolKit

Bolygónk gyors degeneratív ciklusban van, elsősorban az emberi hatások miatt. A vidéki térségek szerte a világon reményteljes jövőt kínálnak, mivel kulcsfontosságú szerepet játszanak a föld gondozásában és a környező lakosság élelmézésében. Ezenkívül a vidéki közösségek kisebb méretük miatt termékeny talajt kínálnak az alternatívák tesztelésére, amelyek katalizálhatják és felgyorsíthatják a társadalmi és ökológiai változásokat.

A Közösségi Katalizátorok a Regeneratív Fejlődésért célja, hogy hozzájáruljon az új paradigma, egy új világkép kialakításához, amely a globalizációs folyamattól eltérő irányba mozdul el, az ősi bölcsességből és a kortárs tudásból merít, ábrázolja az ember és a természet elkülönültségének mintázatait.





Ez a ToolKit az Egyesült Nemzetek által 2030-ra kitűzött Fenntartható Fejlődési Célokkal (FFC 2030) összhangban született -- amely mint széles körű legitimitással rendelkező nemzetközi modell, lehetővé teszi a kultúrák közötti párbeszédet -- és gyakorlati eszközöket mutat be ezek feltárására és helyi megvalósítására. Nevezetesen az FFC flash kártyákat, az Equilibrium -- Közösségek Katalizálása a Reziliencia Irányába módszert, és a WeLand -- a Hely Értelmezése megközelítést.

Ez egy nagyon hatékony és befogadó módszer egy közösség aktív szereplői számára regeneratív életstratégiák és gyakorlatok kidolgozására, egy, a természeti folyamatokra épülő tervezési folyamat révén, amely integritást, értelmet és a helyhez való kötődés érzetét adja, miközben aktívan hozzájárul a globális célok eléréséhez.



A Regeneratív Fejlődés túlmutat a fenntarthatóságon. Míg a fenntarthatóság arra összpontosít, hogy a jelenben zajló fejlődés hagyja meg a jövő generációi számára is a fejlődés képességét, a regeneratív fejlődés célja holisztikus folyamatok beindítása, amelyek olyan kapcsolatokat, visszacsatolási hurkokat hoznak létre a fizikai, a természeti, a gazdasági és társadalmi tőke között, melyek kölcsönösen támogatók, önszervezők és önfejlesztők lesznek.

ToolKit Lépésről Lépésre

- 1. lépés:** Találd meg a közösségi katalizátorokat a közösségedben
- 2. lépés:** Végezz el egy részvételi akciókutatást az FFC-kről
- 3. lépés:** Indíts be egy közösségi tervezési folyamatot

Ez a ToolKit a következőket tartalmazza:

- 4 Útmutató kártya
- 1 FFC-kártyakészlet
- 1 FFC vászon
- 1 Bioszféra FFC célkártya készlet
- 1 WeBoard
- 5 WeMeta kártya
- 88 WePractice kártya
- Üres kártyák



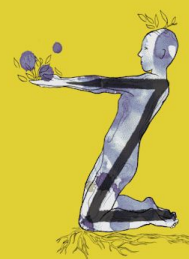
Helyi közösségi találkozó, Resilience Earth 2018

1. Lépés - Találd meg a Közösségi Katalizátorokat

Azonosítsd a Kulcsfontosságú Embereket

- **Beágyazottság helyben:** a helyi bölcsességről a helyi tudásra való áttérés képességével.
- **Összekapcsoló képesség:** a különböző kulcsfontosságú elemeket úgy tudja egybegyűjteni a "kritikus kovácszá" (a "kritikus tömeg" létrejöttét elősegítő, létrehozó csoport), hogy a közösségben meglévő polarításokat kiegyenlítsse.
- **Képes kormányozni a változást:** képes összefogni, menedzselni és fenntartani az átalakulás folyamatát és a komplexitást.
- **Törekszik a regeneratív kultúrák felé:** gyógyító folyamatokat, "angyali köröket" (az "ördögi kör" ellentéte) indít be, képes a szerencsés együttállások felé navigálni a közösséget.
- **Ellenálló képesség - reziliencia:** elég rugalmas ahhoz, hogy könnyedén megbirkózzon a bizonytalansággal és az ismeretlennel.

A **Közösségi Katalizátor** olyan személy, aki felgyorsítja a már folyamatban lévő változásokat, miközben sajnos fennáll annak a veszélye, hogy a rendszerszintű problémák legyűrjék. Olyan ember, aki jól tud összekapcsolni embereket, erőket, folyamatokat egy közösségen belül, impulzusokat ad és a megfelelő beavatkozási pontokon fejt ki hatást, ezzel előmozdítva a változást, és utat mutatva a regeneratív kultúrák irányába.



Az X. V. Z. élméltől, Resilience Earth 2018

Hogyan Katalizálhatjuk a Változást a Közösségben?

- Indítsd be és erősítsd a közösségi ellenálló képességet
- Indítsd el a regeneratív kultúrák irányába mutató változást
- Indítsd be és segítsd elő az önszerveződést és a hatalom dinamikus áramlását
- Indítsd el a békés struktúrák kialakulását és az erőszakmentes viselkedést

3

2. Lépés - Részvételi Akciókutatás a Fenntartható Fejlődési Célokról

A részvételen alapuló értékelési folyamat elvégzése biztosítja a helyi bioszféra működésének, céljának a mélyebb megértését; a közösség kulcsszereplőinek viszonyát hozzá, valamint azt, hogy milyen elvégzendő feladatokat, akciókat tartanak szükségesnek, miket tekintenek már elvégzettnek. A helyzetek rangsorolása jelen állapotok - rendben vannak, problémásak, vagy vészhelyzet van - alapján lehetővé teszi a tervezési folyamat konkrét, legnagyobb hatóerővel rendelkező beavatkozási pontjainak meghatározását.

- Nyomtasd ki a Vátszmat és a Cél- és Célkitűzés kártyákat
- Készíts egyszemélyes interjúkat és / vagy Közösségi Beszélgetést/interjút a Katalizátorokkal
- Rangsorold a helyzeteket aszerint, hogy rendben vannak, problémásak, vagy vészhelyzet van-e
- Elemezd az összegyűjtött eredményeket



FFC vászon (canvas) interjú, Profilantrop Egyesület, 2019



Közösségi találkozó OrlaDesign 2019

Az FFC-k a globálistól a lokálisig

Az FFC-ket egy, az egész világot átfogó részvételi folyamat során fejlesztették ki, céljuk, hogy nemzetközi eszközként szolgáljanak a globális méretű, rendszerszintű válság kezeléséhez, amivel szembenézünk. A Stockholm Resilience Center FFC keretrendszere egy átfogó struktúrát nyújt, amely az elérendő célokat három egymással kölcsönös kapcsolatban lévő rétegbe szervezi és úgy mutatja be a bioszférát, mint a regeneratív fejlődést elősegítő legfontosabb dimenziót.



Fenntartható Fejlődési Célok a Stockholmi Reziliencia Központ elrendezésében (Rockström, 2016)

4

3. Lépés - Indítsd be a Közösségi Tervezési Folyamatot

WeLand - a Hely Értelmezése

Amikor elszakadunk a természettől és egymástól, olyan széttöredeztett helyeket alakítunk ki, amelyek sem a valahová tartozás érzését nem nyújtják, amelyre annyira vágyunk, sem az ebből fakadó regeneratív életmódot nem teszik lehetővé -- a helyi léttér olyan átalakulását, amelyre a Föld annyira vágyakozik.

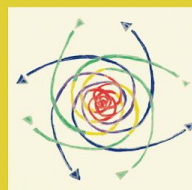
A WeLand -- a Hely Értelmezése egy olyan tervezési folyamat, amely annak megértésén alapul, hogy a közösségek integritása növekszik azáltal, ha értelmezik saját életterüket. Célja, hogy a természet mintázatait tudatossá téve, azokon alapulva cselekedjünk egy olyan holisztikus elköteleződés révén, amely mélyen odafigyel az emberi, de ugyanúgy az embertől különböző szereplők, az összes élőlény hangjára is a tájban.

Ez egy nagyon dinamikus folyamat, amelynek alapja egy egyetemes természetes mintázat -- a tórusz --, s amely arra invitálja a közösséget, hogy közösen teremtsenek regeneratív életmódokat rugalmas gyakorlatok által. A közösség bármely tagja beindíthatja a WeLand folyamatát.

Beágyazott Egészek

A félig autonóm integrált rendszerek holarchikus jellege lehetővé teszi az önszerveződést és az interakciót különböző szinteken. A helynek ugyanígy egymásba ágyazott karaktere van, értelmezéséhez különféle perspektívákba kell nagyítani és kicsinyíteni; ki-, illetve bezoomolni.

Toroid Örvény



Tórusz keresztmetszet, OrlaDesign 2014

A toroid (körgyűrű-, vagy fánk alakú) örvény a természetben általánosan megfigyelhető univerzális minta, amely a folyamatos mozgást önszerveződen alakítja.



Egymásba ágyazott WeLand tóruszok, OrlaDesign, 2015

5

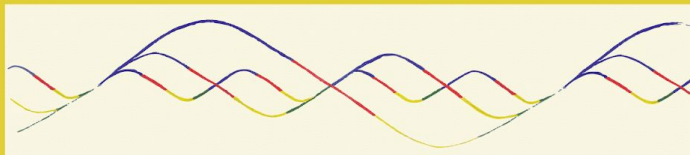
Vezérelvek

- A különböző szemléletek és hangok egyensúlya megvilágító erejű.
- A valódi elkötelezettség lendületet ad.
- Az Ego blokkolja az áramlást. A szeretet növeli azt.
- Minden vég egyben kezdet is.
- Az ünneplés a teljesítéshez örömet kapcsol
- Nincsenek fix eszközök, csak rugalmas javaslatok.
- A struktúra a megértésből, nem pedig a ráerőltetésből fakad.

Az Aktivátoroktól Elvárt Tulajdonságok

- Mély hallgatás/megértés
- Aprólékos megfigyelés
- Szeretettel facilitálás
- Ítélezés mentesség
- A saját módszerekhez való ragaszkodás hiánya
- A kapcsolatok ápolása
- Minták szintetizálása

WeLand Fázisok



Egymásba ágyazott egészek mozgása az időben, OrlaDesign, 2020

A WeLand egy ötfázisú ciklus, amely a hely értelmezésétől áramlik a regeneratív életmód irányába. A tájjal való holisztikus viszonyoknak az összes érzékünket bevonó diagnózisával indul, melynek célja a közösség, a táj, és az egymás iránti mély elköteleződés. Ez a megértés olyan áramtérteremt meg, amely által megnevezhető a hely identitása. A megnevezés fázisa után a kulcsszereplők elősegítik a közösség újra-elköteleződését, a közös jövő tervezését. Az ötletek kikristályosodnak és kipróbálásra kerülnek. Új információkat gyűjtünk, azokat rendszerezjük, ahogy a tájjal való kapcsolatunk elmélyül, ezáltal identitásunk, beágyazottságunk nemeseedik, elmélyül a folyamat során. A WeLand egyidejűleg különféle léptékben, több egymással kölcsönhatásban álló projekt által valósulhat meg.



Séta a tájban - Közösségi Katalizátor képzés, Magyarország, 2019

6

WeBoard

Tedd láthatóvá és kövesd nyomon a folyamatban lévő munkát.



FFC Kártyák Készlete

Válassz ki és rendezd fontossági sorrendbe a releváns FFC-ket és célkitűzéseket



A „TALAJ” KIALAKÍTÁSA

Válassz eszközöket a közös együttműködés talajának megteremtéséhez



WeMeta Kártyák

Mutasd be, szintetizáld és ünnepeld az egyes fázisokat. Szüreteld a kollektív eredményeket.

TÁJ INTEGRITÁS

A táj megértése az érzékelés által **“EGYÜTT-ÉRZÉKELÉS” (CO-SENSING)**

A tájban élők jelenlétének, szerepének megértése

IDENTITÁS MEGNEVEZÉSE

Ismerd fel, hogy mi akar kibontakozni abból a viszonyból, ami a között van, ami vagyunk és ami lehetünk

“EGYÜTT-TERVEZÉS” (CO-DESIGN)

Közös stratégiák kidolgozása a táj és a közösség megújulására

REGENERATÍV ÉLETMÓD

Valósítsd meg az elképzelt tevékenységeket



WePractice Kártyák

Válassz ki az egyes fázisokban releváns gyakorlatokat, rangsorold azokat, és ha szükséges, oszd ki a gyakorlatokat



LÉPTÉK

Vázold fel a lehetséges útvonalakat a különböző léptékek alapján

- Helyi
- Önkormányzati
- Bioregionális



Csatlakozz a Gyakorlók Közösségéhez

Kövesd Cataly tanácsát, és szánj egy kis időt a kihívások kiélvezésére. Próbáld ki a saját színeidet!

Használj üres kártyákat új WePractice kártyák létrehozásához, hogy kísérletezhess a különböző gyakorlatokkal. Próbáld megérteni, hogy milyen célokat szeretnél elérni, és sarkalld magad arra, hogy aktiváld az afelé vezető utat.

Ha ismersz vagy létrehozol olyan gyakorlatokat, amelyek relevánsak az eszközkészlet szempontjából, csatlakozz a Gyakorlók Közösségéhez. Játssz velünk, és oszd meg az általad kitalált gyakorlatokat!



Gyűjtsük össze a kollektív intelligenciánk gyümölcseit és állítsuk azokat a regenerációs átalakulás szolgálatába!

Keresd meg az Útmutatót és az összes online anyagot a **catalysts.community** webhelyen!

Közösségi
Katalizátorok
Regeneratív Fejlődésért



2. Toolkit Content: All Cards & Canvas

Toolkit Kártyák Listája	
Kártya típusa / Kódja	Fázis / Lépés / Kártya neve
GUIDE KÁRTYÁK	Hogyan használjuk a toolkitet?
GC1	GuideCard1
GC2	GuideCard2
GC3	GuideCard3
GC4	GuideCard4
GC5	GuideCard5
GC6	GuideCard6
GC7	GuideCard7
GC8	GuideCard8
FFC vászon és kártyacsomag	2. Lépés – RAK az FFC-kről
FFC V	FFC vászon
	FFC Kártyacsomag
FFC 1	A Szegénység Felszámolása
FFC 2	Az Éhezés Megszüntetése
FFC 3	Egészség és Jólét
FFC 4	Minőségi Oktatás
FFC 5	Nemek Közötti Egyenlőség
FFC 6	Tiszta Víz és Alapvető Köztisztaság
FFC 7	Megfizethető és Tiszta Energia
FFC 8	Tisztességes Munka és Gazdasági Növekedés
FFC 9	Ipar, Innováció és Infrastruktúra
FFC 10	Egyenlőtlenségek Csökkentése
FFC 11	Fenntartható Városok és Közösségek
FFC 12	Felelős Fogyasztás és Termelés
FFC 13	Fellépés az Éghajlatváltozás Ellen
FFC 14	Óceánok és Tengerek Védelme
FFC 15	Szárazföldi Ökoszisztémák Védelme
FFC 16	Béke, Igazság és Erős Intézmények
FFC 17	Partnerség a Célok Eléréséért

	Bioszféra FFC Célkitűzések Kártyacsomag
FFC C 6.1	FFC Célkitűzés 6.2
FFC C 6.2	FFC Célkitűzés 6.3
FFC C 6.3	FFC Célkitűzés 6.4
FFC C 6.4	FFC Célkitűzés 6.5
FFC C 6.5	FFC Célkitűzés 6.6
FFC C 6.6	FFC Célkitűzés 6.7
FFC C 6.A	FFC Célkitűzés 6.A
FFC C 6.B	FFC Célkitűzés 6.B
FFC C 13.1	FFC Célkitűzés 13.1
FFC C 13.2	FFC Célkitűzés 13.2
FFC C 13.3	FFC Célkitűzés 13.3
FFC C 13.A	FFC Célkitűzés 13.A
FFC C 13.B	FFC Célkitűzés 13.B
FFC C 14.1	FFC Célkitűzés 14.1
FFC C 14.2	FFC Célkitűzés 14.2
FFC C 14.3	FFC Célkitűzés 14.3
FFC C 14.4	FFC Célkitűzés 14.4
FFC C 14.5	FFC Célkitűzés 14.5
FFC C 14.6	FFC Célkitűzés 14.6
FFC C 14.7	FFC Célkitűzés 14.7
FFC C 14.A	FFC Célkitűzés 14.A
FFC C 14.B	FFC Célkitűzés 14.B
FFC C 14.C	FFC Célkitűzés 14.C
FFC C 15.1	FFC Célkitűzés 15.1
FFC C 15.2	FFC Célkitűzés 15.2
FFC C 15.3	FFC Célkitűzés 15.3
FFC C 15.4	FFC Célkitűzés 15.4
FFC C 15.5	FFC Célkitűzés 15.5
FFC C 15.6	FFC Célkitűzés 15.6
FFC C 15.7	FFC Célkitűzés 15.7
FFC C 15.8	FFC Célkitűzés 15.8
FFC C 15.9	FFC Célkitűzés 15.9
FFC C 15.A	FFC Célkitűzés 15.A

FFC C 15.B	FFC Célkitűzés 15.B
FFC C 15.C	FFC Célkitűzés 15.C
WeLand A Hely Értelmezése	3. Lépés – Közös Tervezési Folyamat
WB	WeBoard
WeMeta Kártyák	
WM1	WeMeta Zöld Fázis Kártya – Táj
WM2	WeMeta Sárga Fázis Kártya – Együtt-Érzékelés
WM3	WeMeta Piros Fázis Kártya – Identitás
WM4	WeMeta Lila Fázis Kártya – Együtt Tervezés
WM5	WeMeta Kék Fázis Kártya – Regeneráció
WePractice Kártyák	
	Barna Fázis – Talaj
WP0.0	WePractice Barna Kártya – üres
WP0.1	FFC Flash Kártyák
WP0.2	Színes Törzsek
WP0.3	Hozzájárulás
WP0.4	Tervezési Folyamat Backlog
WP0.5	Szüret-Fal
WP0.6	Megtestesíteni a Tóruszt
WP0.7	Integrál Megközelítés
WP0.8	Kézjelek
WP0.9	Ötletbank
WP0.10	Csoport Megállapodások
WP0.11	FFC Multiplikátor Tréning
	Zöld Fázis – Táj
WP1.0	WePractice Zöld Kártya – üres
WP1.1	Egymásba Ágyazott Szintek
WP1.2	Az Állandóság Mértéke (felmérés)
WP1.3	Sétálj a Tájban
WP1.4	A Táj Elemeinek Térképe
WP1.5	Körforgások Térképe
WP1.6	Természeti Formák Gyűjtése
WP1.7	Tervezés és Szabályozás
WP1.8	Forrás Térkép (természeti és infrastrukturális)

WP1.9	Helyi Történetek Gyűjtése
WP1.10	Táj Folytonosság Idővonal
WP1.11	Az Élővilág Feltérképezése
WP1.12	Mutakozzatok Be Egymásnak a Tájjal
WP1.13	Alaptérkép
WP1.14	Területi és Társadalmi Szélsőségek Megkeresése
WP1.15	Az Összes Lény Tanácsa
WP1.16	Tájképek
WP1.17	Ökológiai Lábnym
WP1.18	Energiamérleg (ERoEI)
	Sárga Fázis – Együtt-Érzékelés
WP2.0	WePractice Sárga Kártya – üres
WP2.1	Készségek Feltérképezése
WP2.2	Társadalomtörténeti Idővonal
WP2.3	Személyes Interjú
WP2.4	Szereplők Megnevezése
WP2.5	Közösségi Vázon
WP2.6	Demográfiai Adatok
WP2.7	Szereplők Hálózata
WP2.8	A Potenciális Katalizátorok Feltérképezése
WP2.9	Sétálás Beszélgetés
WP2.10	Az Élet Folyója
WP2.11	Családtörténet és Oral History
WP2.12	Erőforrás Feltérképezés (emberi, intézményi, közösségi)
	Piros Fázis – Identitás
WP3.0	WePractice Piros Kártya – üres
WP3.1	Driver Leírása
WP3.2	Tanács
WP3.3	Forgatókönyv Workshop
WP3.4	A Hét Miért?
WP3.5	Azt Kívánom – a Helytől sz Egyénig és a Közösségig
WP3.6	Átalakuló Állat
WP3.7	Méltányos Mese
WP3.8	Legnagyobb Hatóerejű Pontok

WP3.9	Fishbowl – Akvárium
WP3.10	Gyermekrajzverseny
WP3.11	Közös Főzés
WP3.12	Személyes Út
WP3.13	A Hely Története
WP3.14	Helyreállító Kör
WP3.15	A Közös Jó Régiója
WP3.16	Kalapcsere
	Lila Fázis – Együtt Tervezés
WP4.0	WePractice Lila Kártya – üres
WP4.1	Miért? Mit? Hogyan? Ki? Hol? Mikor?
WP4.2	Az Állandóság Mértéke (Co-Design)
WP4.3	Ötletlabor
WP4.4	Affinitásdiagram
WP4.5	Javaslat Alkotás
WP4.6	Driver Feltérképezése
WP4.7	Hozzájárulások Döntéshozatal
WP4.8	Aranyásó Pillangó-Effektus
WP4.9	Tájkezelési Modell
WP4.10	Durva Modellezés
WP4.11	Szerepleírás
WP4.12	Pro-Action Café
WP4.13	Nem látok, nem tudok járni, nem tudok beszélni
WP4.14	A Cynefin Keretrendszer
WP4.15	3 Horizont
WP4.16	Szerepválasztás
WP4.17	Társadalmilag Felelős Közbeszerzés
	Kék Fázis – Regenerative Livelihoods
WP4.0	WePractice Kék Kártya – üres
WP4.1	Komposztáló Állomás
WP4.2	Táj, Vízpartok Megtisztítása
WP4.3	Tanösvény
WP4.4	Közösségi Kertek/Gyümölcsösök
WP4.5	50/50

WP4.6	Inspiráló Utazás
WP4.7	Közös Önértékelés
WP4.8	Dinamikus Kormányzás
WP4.9	KTM – Közösség Által Támogatott Mezőgazdaság
WP4.10	A Föld Megóvásának Készségmegosztó Kezdeményezése
WP4.11	Biotermelői Piac
WP4.12	Huzatírtók
WP4.13	Zöld Folyosók
WP4.14	Ökoszisztéma Regenerációs Táborok

Zárszó

Az itt bemutatott Toolkitet és Oktatási segédanyagot közös tervezési és alkotási folyamat során hozta létre egy nemzetközi tanuló és gyakorló közösség, mely jelenleg ezen átalakító folyamat következő szintjein dolgozik. Az a vágy hajt minket előre, hogy valódi eszközöket nyújtsunk a közösségek számára, ahhoz, hogy képessé váljanak egy mélyebb „hely-érzet” kifejlesztésére és ezáltal, a saját lakóhelyük egyedi szükségletei és lehetőségei talajában gyökerező, új fejlődési szintet érjenek el, amely összhangban van az élet ritmusaival. Más szóval, a helyi fejlesztések regeneratív megközelítését ajánljuk. És, nem utolsósorban, arra invitálunk, hogy csatlakozz hozzánk ebben a regeneratív törekvésben, kísérletezz és vállalj kockázatot! Te magad, illetve a kisebb és nagyobb közösségek, ahova tartozol.

A mélyreható változás korában élünk, mely nehéz helyzeteket teremt a bolygónk és a társadalmunk számára egyaránt. Úgy gondoljuk, hogy fontos megérteni, ha továbbra is egy összeomló rendszer részesei maradunk, az előttünk álló változások egyre nagyobb kihívást fognak jelenteni. Ám, ha e helyett képesek vagyunk saját közösségeinket katalizálni, hogy igazán „belakják” a helyet, ahol élnek és innen lépjenek kapcsolatba a többi emberrel és a bolygóval, akkor az új paradigma hajnalának részesei lehetünk. Egy olyan paradigmáénak, amely összebékíti a múltat a jelennel és a jövővel. Amely megszelídíti a drámai kríziseket, és kreatív változásra való lehetőségekké alakítja őket. Amely egyaránt értékeli és integrálja a hagyományos tudást és a technikai hozzájárulásokat.

Amely mer regeneratívan átalakító lenni, szembehelyezkedni a stagnáló status quo-val. Ez, természetesen, nem egyik napról a másikra megtörténő paradigmaváltás, hanem inkább egy meta civilizációs átalakulás kifejeződése, amelyen keresztül megyünk.

Zárásképpen, szeretnénk elismerésünket és hálánkat kifejezni az őslakos népcsoportoknak, szerte a bolygón, akik ébren tartották a természeti bölcsesség tüzeit és ugyanúgy az összes aktivistának, katalizátornak, úttörőnek, a változás előfutárainak, amiért az igazságosság és fenntarthatóság ösvényeit kitaposták az elmúlt évszázadban. Ez tette lehetővé a ma élő generációknak, hogy az új paradigma alapjait lerakhassák helyi szinten.

Történelmi jelentőségű időket élünk, melyben új módjait keressük annak, hogy igazságosabbá, regeneratívabbá és empatikusabbá váljunk, mint faj. Reméljük, hogy ez a Toolkit egy újabb eszköz lehet számodra, mint katalizátor, fejlesztő, „változás-ösztönző” (changemaker) számára, hogy előmozdítsd az átalakulást és közben élvezd is, hogy ezt teszed!

Maradj velünk a következő években is, mivel további regeneratív eszközökön dolgozunk, melyeket megoszthatunk a globális közösséggel.

Maradunk szolidaritással,
A Közösségi Katalizátorok

1. Amato, A. (2013). *Relation d'aide et Coaching Systémique*. Marseille: Amato Publisher.
2. Beck, D. and Cowan, C. (2005). *Spiral Dynamics: Mastering Values, LEadership and Change*. New Jersey: Wiley-Blackwell Publishers.
3. Castells, M. (2012). *Redes de Indignación y Esperanza*. Barcelona, Catalonia: Alianza Editorial.
4. Galtung, J. and P. Scott (2008). *Democracy – Peace – Development*. Germany: Transcend University Press.
5. Gannon, D. And A. Boguszak. (2013). *Douglas McGregor's Theory X and Theory Y*. In: Journal of Prague College, Vol 2013: 2.
6. Gannon, D. and Boguszak, A. (2013). *Douglas McGregor's Theory X and Theory Y*. In: *CRIS Bulletin* 2013/02.
7. Gaventa, J. (2006). Finding the Spaces for Change: A Power Analysis. *IDS Bulletin*. Vol.37, No.6 pp 23-33.
8. Gilchrist, A. (2000). The Well-connected Community: Networking to the "edge of chaos". *Community Development Journal*. Vol.35, No.3 pp 264-275.
9. Gilchrist, A. (2009). *The well-connected community: A networking approach to community development*. Bristol: The Policy Press.
10. Graves, C. (2005). *The Never Ending Quest: A treatise on an emergent cyclica*. Santa Barbara: ECLET Publishing.
11. Harari, Y. (2015). *Sapiens: A Brief History of Humankind*. New York: Vintage Press.
12. Laloux, F. (2016).
13. Lederach, J.P. (2005). *The Moral Imagination: The Art and Soul of Building Peace*. Oxford, UK: Oxford University Press.
14. Longboat, J. (2003). *The Haudenosaunee Medicine Wheel*. Ohsweken, Mohawk Land: Six Nations Institute.
15. Lovelock, J. (2016). *Gaia: A New Look at Life on Earth*. Oxford: Oxford Landmark Science.
16. Macey, J. and Johnstone, C. (2012). *Active Hope: How to Face the Mess We're In Without Going Crazy*. Novato: New World Library.
17. Mang, P and Reed, B. (2011). Regenerative Development and Design. In: *Encyclopedia Sustainability Science & Technology*, 2112.
18. Maslow, A. (1943, reprint 2013). *A Theory of Human Motivation*. Eastford: Martino Fine Books.
19. Maturana, H. and Varela, F. (1973, reprint 2014). *Autopoiesis and Cognition: The Realization of the Living*. Boston: Reldel Publishing.
20. Max-Neef, M. (2008). *La dimensión perdida: la inmensidad de la medida humana*. Uruguay: Editorial Nordan.
21. Meadows, D. (2009). Leverage Points: Places to Intervene in a System. *Solutions*. Retrieved from: <http://www.thesolutionsjournal.com/node/419> pp41-49.
22. Morin, E. and Montuori, A. (2008). *On Complexity: Advances in Systems Theory, Complexity and the Human Sciences*. New York: Hampton Press.
23. Negri, A. and M. Hardt. (2005). *Europa y el Imperio*. Madrid: Ediciones Akal SL
24. Negri, A. and M. Hardt. (2011). *Commonwealth*. Boston: Belknap Press.
25. Oliveira, H., Sheefeldt, A. and Siqueira, A. (2016). SCH5424 – Ecological Design Thinking Studio Module Report. Dartington Estate, Devon: Schumacher College.
26. Panikkar, R. (2003). *El diálogo indispensable: Paz entre las religiones*. Barcelona, Spain: Editorial Península.

27. Naranjo, C. (2017). *27 personajes en busca del ser. Experiencias de transformación a la luz del eneagrama*. Barcelona: Psicología la Llave.
28. Orr, D. (2016). *Dangerous Years: Climate Change, the Long Emergency and the Way Forward*. New Haven: Yale Publishing.
29. Pannikar, R. (2004). *Invitació a la saviesa*. Barcelona: Proa Edicions Barcelona (Ed. Columna, Proa) 1998.
30. Reeler, D. (2007). *A Three-Fold Theory of Social Change and Implications for Planning, Monitoring and Evaluation*. Capetown, South Africa: Centre for Developmental Practice.
31. Reeler, D., et al (2009). *Barefoot Guide to Working with Organizations and Social Change*. Capetown, South Africa: Barefoot Collective.
32. Regenesys Group. (2016). *Regenerative Development and Design: A Framework for Evolving Sustainability*. New Jersey, USA: Wiley Publishers.
33. Rockström, J. (2015). "Planetary Boundaries – an update" in *Science: vol. January*
34. Rockström, J and P. Sukhdev. (2016). *How food connects all the SDGs*. Stockholm, Sweden: Stockholm Resilience Centre.
35. Senge, P. (2014). *The Fifth Discipline Fieldbook: Strategies and Tools for Building a Learning Organisation*. New York, USA: Crow Publishing Group.
36. Sharpe, B. (2013). *Three Horizons: The Patterning of Hope*. Devon: Triarchy Press.
37. Sipos, Y. et al. (2008). Achieving transformative sustainability learning: engaging head, hands and heart. In: *International Journal of Sustainability in Higher Education*.
38. Thoreau, D. (1854, reprint 2019). *Walden: Life in the Woods*. New York: Random House.
39. Wilber, K. (2017). *A Brief History of Everything*. Boulder: Shambhala Press.
40. Woolley-Barker, T. (2017). *Teeming: How Superorganisms Work Together to Build Infinite Wealth on a Finite Planet (and your company can too)*. Ashland: White Cloud Press.

Ábrák jegyzéke

- 1. ábra: A Bolygónk Határainak bioszféra integritása (Rockström, 2017)
- 2. ábra: A fenntartható fejlődési célok és a Bolygónk Határai közötti összefüggés (Rockström, 2017)
- 3. ábra: VUCA kontextus tengelyek mentén elrendezett rácsa (Resilience.Earth, 2018)
- 4. ábra: VUCA kontextus áttekintő táblázata (Resilience.Earth, 2018)
- 5. ábra: X, Y és Z elmélet (Resilience.Earth, 2018)
- 6. ábra: A VUCA, mint lehetőség (Resilience.Earth, 2018)
- 7. ábra: A változás három arca (Reeler, 2010), a Resilience Earth által adaptálva
- 8. ábra: Bill Sharpe három horizont modellje, a Resilience Earth adaptálva
- 9. ábra: Bill Sharpe Kéz, Fej és Szív modellje és David Orr három horizontja, a Resilience Earth által egyesítve
- 10. ábra: A regeneratív spirál, Bill Reed 2005, a Resilience Earth által adaptálva
- 11. ábra: Az Egyesült Nemzetek Fenntartható Fejlődési Céljai
- 12. ábra: A közösségi katalizátorok projekt életciklusa az 1. projektre összpontosítva (Resilience.Earth, 2019)
- 13. ábra: FFC tanulókártyák és multiplikátor kézikönyv (Gaia Education, 2017)
- 14. ábra: WeBoard -a „WeLand – a hely értelmezése” ökológiai tervezési folyamat során használt „Vászon”, amellyel a tervezési folyamat tervezhető és szemléltethető (Oliveira et al, 2016)

- 1. táblázat: Az emberi fejlődés folyamatának X, Y és Z elmélete, valamint a kialakulóban lévő paradigmaváltozás. A Resilience Earth által adaptálva
- 2. táblázat: Összehasonlító táblázat a Wilber, Maslow és Graves elméletéről, a Resilience Earth által adaptálva

Szójegyzék

Szójegyzék	Leírás
A szükségletek hierarchiája	Abraham Maslow által kidolgozott pszichológiai elmélet. Ez egy piramis alakú osztályozási rendszer, amelyben a társadalom alapvető szükségletei az alsó részen szerepelnek, az egyre magasabb szinteken, egyre összetettebb, magasabb rendű szükségletek találhatók.
A VUCA kontextus	A jelenlegi globális körülményeket változékonynak (volatile); bizonytalanak (uncertain); komplexnek (complex) és kétértelműnek (ambiguous) tekintő megközelítés.
Antropocén	Az a korszak, amelyben a bolygó minden jelentős morfológiai és geológiai átalakulása az emberek hatásának tudható be.
Autopoézis	Az a megközelítés, mely az élet fejlődését a lény és környezete közötti interakció folyamatos ciklusaiként fogja fel.
Bomlasztó folyamat	Globális léptékű, egymással összekapcsolt események sorozata, amelyek közvetlenül érintik a gazdaságunkat, energia- és vízhiányt váltanak ki, több millió embert kényszerítenek otthonuk elhagyására, globális klímaváltozást okoznak, és rombolják a földön lévő ökoszisztémák többségét.
Egyszerű változtatás	Kisebbségi alakítások a status quo-n. Lehetnek „előrevetíthető” vagy „kialakuló” változások. Az „előrevetíthető” egy nagyon tudatosan megtervezett változás, konkrét célokkal és határidőkkel. A „kialakuló” változás azt jelenti, hogy a társadalom hosszú ideig folyamatosan alkalmazkodik a fejlődő környezethez.
Élelmiszer-önrendelkezés	Az a folyamat, amelyen keresztül az élelmiszert előállító, elosztó és fogyasztó emberek képesek ellenőrizni az élelmiszer-előállítás és -elosztás mechanizmusait és szabályozását.
Ellenálló képesség, reziliencia	A rendszer alkalmazkodóképessége külső sokkhatás esetén, a képesség alapvető funkcióinak megőrzésére.
FFC-k	A Fenntartható Fejlődési Célok (FFC). 17 darab olyan globális cél, amelyek a jobb és fenntarthatóbb jövő elérését szolgálják mindenki számára. Az FFC-k elérésének kitűzött időpontja 2030.
Globalizáció	Az emberek, vállalatok és kormányok közötti interakció és

	integráció folyamata világszerte. Egyesek ezt a kapitalista terjeszkedés egyik formájának tekintik, amely magában foglalja a helyi és a nemzeti gazdaságok beolvasztását egy globális, szabályozatlan piacgazdaságba.
Glokális	Helyi és globális szempontokat egyaránt tükröző
Gyarmatosítás	A domináns világkép ráerőltetése a kisebbségi közösségekre.
Három horizont modell	Olyan modell, amely segít tisztábban látni a kölcsönös összekapcsoltságban, a komplementaritás révén. Az 1. horizont (H1) a domináns mintázat, teljes mértékben integrálva a környezetével. A H2 olyan zóna, ahol a társadalom új dolgok kipróbálását teszi lehetővé. A H3 arról szól, hogy hogyan dolgozzunk kreatívan az ismeretlennel.
Kéz, Fej és Szív modell	Az „ökológiai írástudás” holisztikus megközelítése. A kognitív tartományt (fej) a kritikai reflexióhoz, az érzelmek területét (szív) a kapcsolatokból fakadó tudáshoz, a pszichomotoros tartományt (a kéz) pedig a bevonódáshoz rendeli.
Kiváltság	Speciális, nem kiérdemelt előny vagy jogosultság, amelyet valaki saját javára vagy mások kárára használ fel; gyakran azok a csoportok, amelyek ezáltal előnyhöz jutnak, nincsenek ennek tudatában. Ezek a csoportok lehetnek társadalmi osztály, életkor, iskolai végzettség, fogyatékoság, etnikai vagy faji kategóriák, nem, nemi identitás, szexuális irányultság vagy vallás alapján élvezhetnek előnyöket.
Kormányzás	A kollektív közösség szereplői közötti interakció és döntéshozatal folyamatai, amely a társadalmi normák létrehozásához, megerősítéséhez vagy reprodukciójához vezetnek.
Kölcsönös függetlenségi hálózat	Olyan közösségek hálózata, amelyek egyrészt össze vannak kapcsolva, másrészt önállóak és saját egyedi kapcsolatot ápolnak a földdel.
Mélyreható változás	Egy olyan átalakító folyamat, amely paradigmaváltást idéz elő (általában egy „forró krízis”-re vagy „hideg elakadás”-ra adott válaszként).
Micélium	A micélium a gombák dinamikus földalatti hálózata, amely lehetővé teszi a biológiai tápanyag-körforgást. A „társadalmi micélium” ezt a kollektív intelligenciát emberi léptékben utánozza, szimbiotikus kapcsolatokkal, melyek a nagy egészet támogatják.
Nagy hatóerejű beavatkozási pontok (Leverage points)	Olyan helyek egy komplex rendszeren belül (pl. egy cég, város, gazdaság, élőlény, ökoszisztéma, ökorégió), ahol „egy apró változás egyetlen tényezőben mindent

	megváltoztathat"
Paradigma	A társadalomba mélyen beleivódott nézetek rendszere a világ működéséről.
Regeneráció	Egy, a „hely”-ben gyökerező rendszer komplexitásának növelése.
Regeneratív tervezési folyamat	A közösségek együttműködésben tervezik életformájukat, a természetén alapuló megközelítés alapján.
Rendszergondolkodás	Az a holisztikus megközelítés, amely arra összpontosít, hogy egy rendszer alkotóelemei hogyan kapcsolódnak egymáshoz, és milyen a működésük az idő előrehaladtával, illetve a nagyobb rendszerek kontextusában. A rendszergondolkodás szemben áll a hagyományos megközelítéssel, amely a rendszereket úgy tanulmányozza, hogy különálló elemekre bontja őket.
Rendszerszintű krízis	Az emberi életet támogató rendszerek egyidejű zavara, amilyen az ökoszisztéma egészsége, a gazdaság, egészségügyi rendszerek, foglalkoztatás vagy az értékrendszerek.
Strukturális erőszak	Az erőszak olyan formája, amelyben valamely társadalmi struktúra vagy társadalmi intézmény árt az embereknek azzal, hogy megakadályozza őket alapvető szükségleteik kielégítésében. Az elitizmus, az etnocentrizmus, a szexizmus, a nacionalizmus, a rasszizmus csak néhány példa rá.
Szintagma	A kialakuló új paradigma.
X elmélet	A legelterjedtebb világnézet, mely szerint „az emberek lusták és nem érdektelenek”. A kontrollon alapuló hagyományos hierarchikus rendszerek sajátja.
Y elmélet	A bizalomra épülő szervezeti rendszer sajátja.
Z elmélet	Az önmegvalósítást ösztönzi és elősegíti alkalmazkodó képességünket és a közösségek ellenálló képességét.